

08.08.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**08 Ağustos 2023
Salı**

08.08.2023

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

08 Ağustos 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Uygulanmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7480)

YÖNETMELİK

— Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Yabancı Dil Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

TMO Kocaeli Başmüdürlüğü liman silosunda patlama

Derince'de bulunan TMO Kocaeli Başmüdürlüğü liman silosunda meydana gelen patlamada 3'ü ağır 12 kişi yaralandı.

Kocaeli'nin Derince ilçesinde Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) silosunda patlama meydana geldi.

İlçenin sahil kesiminde saat 14.40 sıralarında TMO Kocaeli Başmüdürlüğü liman silosunda henüz belirlenemeyen nedenle patlama oldu.

Yoğun duman ve toz bulutuna neden olan patlama sonucu bölgeye itfaiye, sağlık ve polis ekipleri sevk edildi.

Patlamada 3'ü ağır 12 kişi yaralandı. Yaralılar, olay yerine gelen sağlık ekiplerince kentteki hastanelere kaldırıldı.

Olay yerinde incelemelerde bulunan Kocaeli Valisi Seddar Yavuz, gazetecilere açıklama yaptı.

İlk andan itibaren sağlık, UMKE, AFAD, arama kurtarma ve itfaiye ekiplerinin süratle bölgeye intikal ettirildiğini aktaran Yavuz, "Arkasından hemen vakit geçirmeksizin bölgeye geldim. Arkadaşlarımızı süratle olay yerinden kurtardık ve ambulanslarla en kısa sürede sağlık teşkilatlarına gönderdik. Şu ana kadar 10 yaralımız mevcut. 2 tanesinin durumunun biraz daha ağır olduğunu söylemem gerekir. Diğer yaralılarının durumuyla ilgili de sağlık kuruluşları takiplerini yapıyor. Yaralılarımızı bizatihi görme

08.08.2023

imkanım da oldu. Öncelikle 'geçmiş olsun' dileklerimi iletmek istiyorum. Yaralılarımıza acil şifalar diliyorum." şeklinde konuştu.

Yavuz, bölgede güvenlik birimlerinin gerekli tedbirlerini aldığını vurgulayarak, şunları kaydetti:

"Şu anda enkaz altında hiç kimsenin olmadığını belirtmek istiyorum. Kontrollerimiz, personel sayımı gerçekleştirildi. Enkaz altında kimse olmadığını değerlendiriyoruz. Bu konunun uzmanlarıyla da yaptığımız görüşmede ve alanda yapılan teknik incelemede buğday tozu sıkışması kaynaklı bu tür patlamaların olabileceği değerlendiriliyor. Bunun dışında bir patlama olduğuna dair şu anda bir emare söz konusu değil ama konunun uzmanları da elbette çok yönlü olarak olaya bakıyorlar ama bizim değerlendirmemiz, buğday tozu sıkışmasından kaynaklı bir patlama olduğu yönündedir. Şu anda arkadaşlarımız soğutma çalışmalarına devam ediyor."

Vali Yavuz, gazetecilerin bölgede yeni patlama riski olup olmadığı sorusuna, "Elbette bunu şu anda öngörmüyoruz ancak tedbirlerimiz mevcut. Anlık müdahale edebilecek imkanlara sahibiz." yanıtını verdi.

“Limanlardaki gemilerde sorun yok”

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Kocaeli’de TMO silolarında yaşanan patlamayla ilgili yaptığı açıklamada, limanda bulunan gemilerde herhangi bir sorun bulunmadığını bildirdi.

Açıklamada, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğüne ait KIYEM-3 hızlı tahlisiye (can kurtarma) botunun olay yerine yönlendirildiği belirtilirken, İstanbul Kuruçeşme’de bulunan Nene Hatun acil müdahale gemisi ile Tuzla’da konuşlu bulunan Şark römorkörünün de kalkışa hazır beklediği kaydedildi.

12 kişi yaralandı

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Büyükakın, olay yerinde gazetecilere yaptığı açıklamada, teknik ekipten hububat yüklenirken ve boşaltılırken toz sıkışması durumu olabildiği ve zaman zaman patlamalara sebep olabileceği bilgisini aldıklarını ifade etti.

Olayın teknik tarafını henüz kendisinin de bilmediğini vurgulayan Büyükakın, "Arkadaşlarımız gerekli incelemeyi yapacaklar. Ardından daha teknik bilgiler onlar tarafından verilecek." diye konuştu.

"Maalesef 12 yaralımız var, bunlardan üçü entübe, durumu ciddiyetini koruyor bu kardeşlerimizin. Diğerlerinin durumu iyi." diyen Büyükakın, "Biz hastane ziyaretini az önce yaptık. Onların durumlarını gördük. Maalesef üçü, durumu ciddi ve onlarla ilgili, şu anda sağlık çalışanlarımız tüm gerekenleri yapıyor. Bu alanda da itfaiye teşkilatımız, soğutma çalışmalarına devam ediyor. Alanda yeni bir toz sıkışmasından kaynaklı patlama riski olmadığını düşünüyoruz. Teknik ekipler bu bilgileri verdiler.

08.08.2023

İnşallah başka bir şey olmayacak. Soğutma çalışmaları devam ediyor. Yeni bir yangın ortaya çıkmasın diye arkadaşlarımız tedbirlerini aldılar." ifadelerini kullandı.

Büyükakın, silolardaki hasar ve aranan kişi olup olmadığına ilişkin soru üzerine, "Toplam 60 tane silo var. Aralarına girilemedi ancak arkadaşların ilk tespitlerine göre 13 tanesinde yıkım olduğu söyleniyor. İçine girildikten sonra daha detaylı bilgi vermek mümkün. Şu anda içeride kimsenin olmadığına eminiz. Tüm teyitleri arkadaşlar yaptılar. Yaralı sayısında bir artış beklenmiyor. Hepsi bulunmuş ve hastanelere sevk edilmiş vaziyette."

İhmal olup olmadığı yönündeki soru üzerine de Büyükakın, "İhmal söz konusu olursa yetkili arkadaşlar gerekeni yaparlar, ben belediye başkanı olarak konuya ilişkin değerlendirme yapacak durumda değilim. Bir ihmal varsa gereken yapılır." değerlendirmesinde bulundu.

Dünyanın sırtını dayayacağı tahıl stoku kalmadı!

Aşırı sıcak havaların geniş bir coğrafi alana yayılması tahıl üretimini savunmasız hale getiriyor. Önde gelen ihracatçılarda buğday stokunun 16 yılın en düşük seviyesine inmesi bekleniyor. Uzmanlar, pazarda kilit rol oynayan Rusya'nın ihracatına bel bağlanamayacağı uyarısı yapıyor.

EVİRİM KÜÇÜK

Dünyanın en büyük tahıl ve yağlı tohum üreticilerinde kuraklık başa bela oldu. Avrupa ve Avustralya üretim beklentilerini aşağı çekiyor. ABD'de de mısır tarlada kavruluyor. Avrupa, ABD, Kanada, Avustralya ve Çin'de de mahsulün azalması; Rusya'nın "Karadeniz Tahıl Koridoruna" dâhil olmaması gibi faktörler başta buğday olmak üzere tahıl fiyatlarına yükseliş olarak yansıyor. Özellikle buğday ithal eden ülkeler için sıkıntılı bir sürece neden olacağı uyarısı yapılıyor.

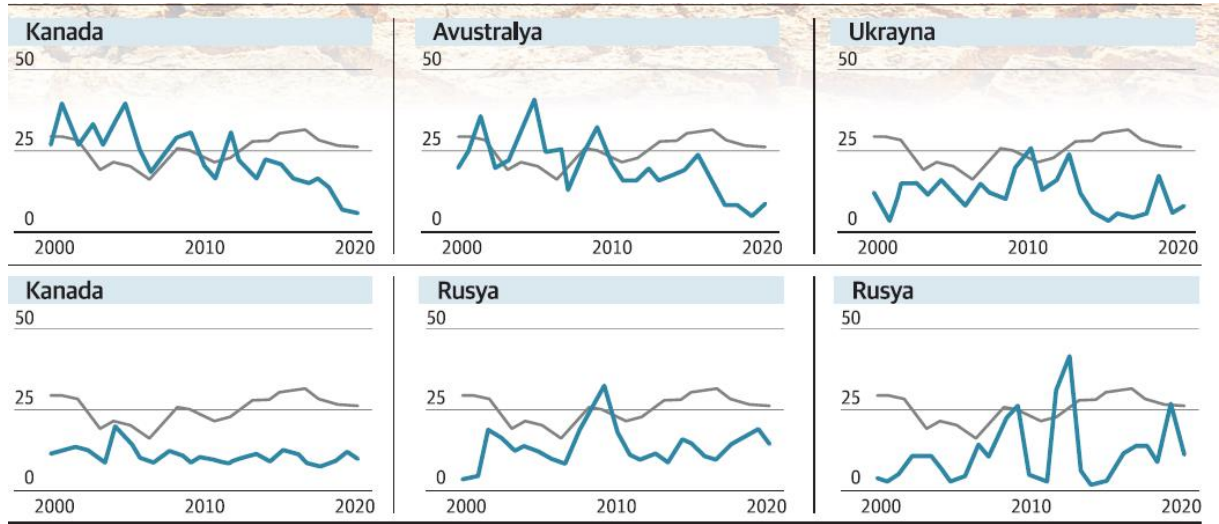
En büyük 7 ihracatçıda buğday stoku 16 yılın dibinde

Chicago'da buğday vadeli kile başına 6.50 dolar, soya fasulyesi, 14.40 dolar ve mısır 5 dolar civarında işlem görüyor. Fiyatlar geçen aya göre zayıf olmakla birlikte Ukrayna'nın limanlarının hava saldırısına uğraması ve büyük üreticilerde verimi azaltan kötü hava şartları nedeniyle yükseliş sinyalleri vermeye başladı. Kuraklığın, büyük ihracatçılarda küresel buğday stoklarını on yıldan fazla bir sürenin en düşük seviyelerine çekmesi bekleniyor. ABD'nin yedi büyük ihracatçı için buğday stokları ve mahsul kullanımına ilişkin tahminleri stok seviyelerinin 2023-24'te 16 yılın en düşük seviyesine ineceğini gösteriyor. Analize göre, Rusya, ABD ve AB'nin çıkarılması

halinde bu oran 1960'tan bu yana en düşük seviyeye iniyor ve Avustralya, Kanada ve Arjantin gibi önemli sevkiyatçılarda durumun ciddiyetini ortaya koyuyor.

Rusya'nın ihracatı kilit rolde

Rusya'nın ise Sibirya gibi yerlerdeki kuraklık dönemlerinin üstesinden gelerek büyük hasatlar nedeniyle sevkiyatları artırması bekleniyor. 2023- 24'de USDA, Rusya'nın buğday ihracatını 47.5 milyon ton olarak tahmin ediyor. Fakat Rusya'nın iç piyasadaki fiyat artışları nedeniyle ihracatı sınırlandırması halinde fiyatlarda büyük bir sıçramaya neden olabileceği belirtiliyor. Ukrayna limanlarına yönelik saldırıların 9 gün içinde 180 bin ton mahsulü piyasadan yok ettiğine dikkat çeken AgResource Company danışmanlık şirketinin başkanı Dan Basse, "Dünyanın sırtını dayayabileceği bir tampon yok" uyarısı yapıyor.

Kaynak: USDA

Not: Veriler pazarlama yılına aittir

■ AB'nin tahıl üretiminde 4 milyon ton kayıp bekleniyor

AB Ortak Araştırma Merkezi'nin Tarımsal Kaynakları İzleme birimi (MARS) 2023-24 (Temmuz-Haziran) pazarlama yılı için tahıl verimi tahminini haziran ayındaki 5.52 ton/hektar seviyesinden 5.46 tona düşürdü. Avrupa Komisyonu'na göre AB tahıl üretimi 2023-24 mali yılında daha önceki tahminlerin 4 milyon ton altına inerek 276 milyon ton olacak. Ayrıca Strategie Grains, kuru havanın ardından AB'nin kolza üretim tahminlerini 1 milyon ton düşürdü. AB'nin en önemli üreticilerinden Fransa'da kuraklığın bu yıl 2 milyon ila 3 milyon ton arasında bir üretim kaybına yol açtığı ifade ediliyor. Platts, S&P Global Commodity Insights verilerine göre yüzde 11 protein içeriğine sahip AB buğdayı fiyatı temmuz ayında yükselerek ton başına 277 dolar/tona çıktı.

■ Avustralya'nın buğday üretiminde %34 düşüş bekleniyor

Avustralya'nın 2023/24 buğday üretiminin, geçen yıla çift hane düşeceği tahmin edilmekte. Avustralya Hükümetine ait bir ajans olan ABARES verimi düşüren El Nino hava akımı etkisiyle, buğday üretiminde yüzde 34'lük büyük bir düşüş öngörüyor. S&P Global verilerine göre Platts, FOB Avustralya Premium Beyaz buğdayı ton başına yaklaşık 300 dolardan satılıyor.

■ ABD'de mısırın %23'ü kavruluyor

Büyük ölçüde kurak geçen Haziran'ın ardından kuraklık koşulları mahsul üretimini hâlâ etkiliyor. ABD Drought Monitor'e göre, mısır mahsullerinin yüzde 59'u orta dereceli veya daha kötü kuraklıktan etkilenirken, yüzde 23'ü şiddetli veya daha kötü kuraklık yaşıyor. Platts, S&P Global verilerine göre ABD Mısır CIF New Orleans fiyatı ay başında tonu 216,25 dolardan alıcı buldu. Diğer yandan kuraklığın Kansaslı çiftçileri kışlık buğday tarlalarını terk etmeye itmesinin ardından, ABD baharlık buğday rekoltesinde geçen yıla göre yüzde 5'ten fazla bir düşüş bekleniyor.

■ Malezya ve Endonezya da kuraklığın pençesinde

Dünyanın en büyük palm yağı üreticileri Endonezya ve Malezya, gelişmekte olan El Nino fenomeninin bu yıl mevsimsel kuraklığı şiddetlendirmesi beklendiğinden, önümüzdeki ay artan bir orman yangını tehdidiyle karşı karşıya kalabilir. İki ülke, dünya palm yağı ticaretinin yaklaşık yüzde 85'ini oluşturuyor. Malezya Palm Oil Corporation veya MPOC, ülkenin yaklaşık 18 milyon ton olan yıllık palm yağı üretimini 2024'te 1 milyon-3 milyon ton azaltabileceğini ve palm yağı fiyatlarının yıl içinde 4.300 MR/tona (946.3 \$) yükseleceğini tahmin ediyor. Platts ham palm yağı Endonezya FOB fiyatı da ay başında ton başına 917 dolara çıktı.

Buğday üretiminde rekor kırıldı

Toprak Mahsülleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, “2023 yılı çok bereketli bir hasat sezonu oldu. Uzun yıllardan sonra Türkiye'nin son 30 yılda görmediği buğday, arpa gibi tahıl üretimi rekoltesinde rekor yaşıyor” dedi.

TMO'nun Türkiye'de haşhaş üretimine izin veren tek yetkili kurum olduğunu vurgulayan TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, “Tesislerimizde ürettiğimiz morfin ve benzeri ürün türevleri ilaç sanayi başta olmak üzere çeşitli alanlarda kullanılmakta ve dünyaya ihracatını yapmaktayız. Dünyada bu tür bir tesis birkaç tanedir. Bunu dünyada yapabilen sayılı ülkelerden biriyiz. TMO bu tür başarılı çalışmalara imza atmaya devam edecek” diye konuştu.

Toprak Mahsulleri Ofisi olarak ana görevlerinin hububat olduğunu dile getiren Güldal, sektöre ilişkin çarpıcı bilgiler verdi. Başta hububat, tahıl grubu dediğimiz buğday, arpa, yulaf, çavdar, çeltik, mısır gibi ana ürün gruplarında 17 ürünle ilgili üretici bazında regülasyon yaptıklarını aktaran Güldal, “Bunlar dışında Sayın Cumhurbaşkanlığı tarafından bize verilen görevler vardır. Fındık Karadeniz için çok önemli biliyorsunuz. Kuru üzüm başta Manisa olmak üzere Ege Bölgesi için çok önemli ve değerlidir. Bir dönem Aydın'da Kuru İncir, Malatya'da Kuru Kayısı alım görevi yaptık. Bunların dışında da yine istisna ekstra görevlerimiz var” diye konuştu.

Rekolte de son 30 yılın rekoru

“Bugünlerde bereketli bir üretim sezonu yaşıyoruz” diyen Güldal şöyle konuştu: “2023 yılı çok bereketli bir hasat sezonu oldu. Uzun yıllardan sonra gerçekten Türkiye'nin son 30 yılda görmediği bir buğday, arpa gibi tahıl rekoltesi yaşıyor. 2022 yılında verim arttı. Bu yıl 2023'te ise daha çok bereketli bir dönem yaşıyoruz. Bu yıl 21

milyon ton buğday, 8,5 milyon ton arpa, 8,5 milyon ton mısır üretimimiz söz konusu. 2023'te rekor de rekor yılımız oldu.

“Dünyada sayılı birkaç tesisten birine sahibiz”

Morfin ve benzeri ürün türevlerin ilaç sanayi başta olmak üzere çeşitli alanlarda kullanıldığını aktaran Güldal şu ifadeleri kullandı: “Türkiye'de bunu yürüten tek bir birim TMO'dur. Bizim bu üretim tesisimiz dünyada sayılı bir yere sahiptir. Dünyada bu tür bir tesis birkaç tanedir. Bu alanda da TMO dünyada saygın bir yere sahiptir. Bunu dünyada yapabilen ülke sayısı çok azdır. Dünya da bu konuda TMO olarak önemli bir yere sahip olmak ülkemiz içinde önemli bir ayrıcalıktır. Özellikle ilaç sanayimiz açısından düşündüğümüzde ülkemiz açısından son derece önemlidir.”

Gündem tahıl koridoru

“Gıdanın temeli hububat yani tahıldır ve onun da başında buğday gelir” ifadelerini kullanan Ahmet Güldal şu ifadeleri kullandı: “Buğday'ın Anavatanı Türkiye'dir. Bizim en birinci ürünümüz, dünyada da en stratejik üründür. Neden stratejik diyoruz? Rusya Ukrayna savaş çıktığı zaman ne konuşuldu. Tahıl koridoru. Hiç kimse başka bir ürünün koridorunu sormuyor. Tahıl koridoru dünyanın en önemli gündem maddelerinden bir tanesi. Çünkü gıdanın en temelinde buğday var. Bu sebeple olmazsa olmaz yetmezse kısıtlı olursa açlık veya işte yetersiz beslenme olur.”

Tahıl fiyatları Ukrayna'nın saldırısı sonrası tırmandı

Tahıl fiyatları, Ukrayna'nın insansız deniz aracı kullanarak bir Rus petrol tankerini vurması sonrası arttı.

Ukrayna'nın insansız deniz aracı kullanarak bir Rus petrol tankerini ve bir Rus donanma gemisini vurması üzerine Rus mallarının Karadeniz'deki ana ihracat hattı tehlikeye girdi.

Gelişmelerin ardından tahıl fiyatlarında yükseliş yaşandı.

Tahılın ana ihracatçısı olan Rusya, şu anda hasat döneminin ortasında ve tahıl ihracatının önemli bir kısmını Karadeniz üzerinden gerçekleştiriyor. Bu da Karadeniz'deki gerilimin tahılı pazara ulaştırma ve küresel gıda fiyatlarının kontrol **altında** tutulması üzerindeki etkisini daha da kritik hale getiriyor.

Novorossisk limanı trafiğe kapatıldı

Danışmanlık firması IKON Commodities CEO'su Ole Houe, konu hakkında yaptığı değerlendirmede, "Karadeniz'deki risk her geçen gün artıyor. Rus ihracatlarına gelebilecek herhangi bir zararın oluşturacağı tehdit, Ukrayna ihraç koridoruna gelebilecek bir tehditten daha büyük" ifadelerini kullandı. Novorossisk limanı, birkaç saatliğine trafiğe kapatıldı.

08.08.2023

Kiev'in savaşı Karadeniz'e taşıma kararı, Vladimir Putin'in 17 Temmuz'da Birleşmiş Milletler'in aracı olduğu tahıl anlaşmasından çekilip Ukrayna limanlarına toplu füze saldırısı başlatmasına tepki olarak doğmuştu. Bunun sonucunda Rusya'nın tahıl ihracatı etkilenmezken Ukrayna'nın ihracatı büyük ölçüde düşmüştü.

Karadeniz ticaret yolu, aynı zamanda Rusya'nın günlük küresel pazara sattığı petrolün yüzde 15-20'sini karşılarken, Kazak hammaddesinin ana geçiş koridoru konumunda bulunuyor. Buğday vadeli işlemleri, ana ihracatçıların bereketli hasat beklentileri ve küresel stokların hala büyük bir tampon olması nedeniyle bu yıl yaklaşık yüzde 20 düşüş kaydetti.

Chicago'da vadeli işlemler Pazartesi günü yüzde 3,4'e varan bir artışla kile başına 6,545 dolara ulaştı ve Sidney'de saat 13:55'te 6,4725 dolardan işlem gördü.

Fiyatlar, Ukrayna'nın Rus donanma gemisine düzenlediği saldırının ardından gün içi yüzde 4,3'lük artışın çoğunu geri vererek Cuma günü yüzde 1 artışla kapanış yaptı.

Çorum'da şap alarmı: 15 köy karantinaya alındı

Çorum'un Sungurlu ilçesine bağlı Büyükincesu köyünde görülen şap hastalığından dolayı 15 köy ve merkez mahalleleri karantinaya alındı. İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamaya göre, bölgelere hayvan ve hayvansal ürünlerin giriş ve çıkışlarının kısıtlanmasına, hayvanların meraya bırakılmasının yasaklanmasına ve gerekli dezenfeksiyon tedbirlerinin alınmasına karar verildiği ifade edildi.

Türkiye'de hızla yayılan şap hastalığı Ordu, Kars ve Samsun'un ardından Çorum'da da kısıtlamaya neden oldu. Çorum'da görülen şap hastalığı ile ilgili açıklamalarda bulunan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü şu ifadelere yer verdi:

“İlçemiz Büyükincesu köyünde şap hastalığı tespit edilmiş olup, 10 kilometre çapı içerisinde kalan Küçükincesu, Kamışlı, Çavuş, Kırankışla, Akçalı, Kemallı, Küçükpolatlı, Tatlı, Göller, Beşkız, Körkü, Salman, Ayağbüyük, Gökçam Köylerinin ve Çiftlik Mahallesi hariç merkez mahallelerinin karantinaya alınmasına karar verildi. Bu bölgelere hayvan ve hayvansal ürünlerin giriş ve çıkışlarının kısıtlanmasına, hayvanların meraya bırakılmasının yasaklanmasına ve gerekli dezenfeksiyon tedbirlerinin alınmasına Sungurlu İlçe Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonu kararı gereğince karar verilmiştir.”

Tarım, gıda ve içecek sektöründen 6 ayda 12,23 milyar dolarlık ihracat

Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF) Dijital Veri Paneli'ne göre, bu yılın ilk 6 ayında tarım, gıda ve içecek sektörü, geçen yıl aynı dönemine kıyasla yüzde 1,04 artışla 12,23 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

TGDF'den yapılan açıklamada, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan dış ticaret verileri baz alınarak hazırlanan TGDF Dijital Veri Paneli verileri paylaşıldı. Özel Ticaret Sistemi (ÖTS) çerçevesinde yayınlanan Dış Ticaret Verileri'ne göre, Haziran 2023 itibarıyla aylık temelde ihracat geçen yıl aynı döneme kıyasla yüzde 14,73 düşüşle 1,82 milyar dolara, ithalat da yüzde 8,11 azalarak 1,64 milyar dolara geriledi.

Yılın ilk 6 ayında ise tarım, gıda ve içecek sektöründe, geçen yıl aynı döneme göre yüzde 1,04 artışla 12,23 milyar dolarlık ihracat ve yüzde 19,71 artışla 12,46 milyar dolarlık ithalat yapıldı. Bu yılın ilk 6 ayında tarım, gıda ve içecek sektörü dış ticaret açığı verdi. Geçen yılın ilk 6 ayında sektörde Dış Ticaret Dengesi 1,7 milyar dolar fazla verirken, bu yıl aynı dönemde yüzde 113,41 düşüşle 230 milyon dolar açık verdi. Sektörde mayıs ayında da Dış Ticaret Dengesi, 390 milyon dolar açık vermişti. Böylece sektör iki ay üst üste dış ticaret açığı vermiş oldu. Bu yılın ilk yarısında birim ihracat değeri geçen yıl aynı döneme kıyasla göre, yüzde 13,66 yükselişle, 1,325 dolar/ton oldu. İthalat birim değeri ise geçen yıl aynı dönemle karşılaştırıldığında yüzde 12,85 düşüşle, 601 dolar/ton oldu.

6 ayda 683,4 milyon dolarlık un ihracatı gerçekleşti

2023 yılının ilk 6 ayında ihracatta öne çıkan ürünlerde ilk sırayı 683,4 milyon dolar ile un aldı. Bu ürünü 493,6 milyon dolar ile rafine ayçiçeği yağı ve 456,4 milyon dolar ile fındık içi izledi. Bu ürünler, haziran ayı itibarıyla toplam ihracatın yaklaşık yüzde 13,3'ünü oluşturdu. Aynı dönemde ithalatta ise en fazla ithal edilen ürün 2 milyar 303 milyon dolar ile buğday oldu. Buğdaydan sonra sırayı 1 milyar 83 milyon dolar ile soya fasulyesi ve 917 milyon dolar ile ham ayçiçeği yağı aldı. Bu 3 ürün, toplam ithalatın yüzde 34,5'ini oluşturdu.

Aylık temelde değerlendirildiğinde, haziran ayında ihracatta öne çıkan ürünlerde ilk sırayı 112 milyon dolar ile buğday unu aldı. Bu ürünü, 95,7 milyon dolarla kiraz ve 74,2 milyon dolarla makarna izledi. Bu ayda kiraz ihracatı, rafine ayçiçeği yağının yerini alarak ikinci sıraya yerleşti. Aynı dönemde, en fazla ithal edilen ürünler ise 260,2 milyon dolar ile buğday, 190,5 milyon dolar ile soya fasulyesi ve 78,1 milyon dolar ile ham ayçiçeği yağı olarak sıralandı.

Buğday ithalatının yüzde 98'i Rusya ve Ukrayna'dan

Yılın ilk yarısında yapılan ithalatta ilk sırayı alan buğdayda Rusya ve Ukrayna, en fazla ithalatın yapıldığı ilk iki ülke olmaya devam etti. Bu dönemde, Rusya'dan 1 milyar 654 milyon dolar ve Ukrayna'dan 607,8 milyon dolar tutarında buğday ithalatı yapıldı. Bu iki ülkenin toplam buğday ithalatındaki payı yaklaşık yüzde 98'i buldu. Şeker ve Şekerli Mamuller sektörünün toplam ihracat içindeki payı yüzde 12,98, Bitkisel Yağ sektörünün yüzde 12,27, Yaş Meyve sektörünün yüzde 9,49, Sert Kabuklu Meyveler sektörünün yüzde 8,55 ve Balıkçılık ve Su Ürünleri sektörünün yüzde 7,74 oldu. Böylece, bu 5 sektörün toplam ihracattaki payı yüzde 43,5'i buldu.

Yılın ilk yarısında dış ticaret verileri ülke bazında değerlendirildiğinde; en fazla ihracat yapılan ülke 1 milyar 395 milyon dolar ile Irak oldu. Irak'tan sonra en fazla ihracat, 889 milyon dolar ile Almanya'ya, 884 milyon dolar ile Rusya'ya, 825 milyon dolar ile ABD'ye ve 401 milyon dolar ile İtalya'ya yapıldı.

Yılın ilk yarısında, bu 5 ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatın yüzde 35,9'unu oluşturdu. Aynı dönemde ülke bazında ithalat en fazla 3 milyar 338 milyon dolar ile Rusya'dan yapıldı. Bu ülkeyi, 2 milyar 79 milyon dolar ile Ukrayna, 961 milyon dolar ile Brezilya, 542 milyon dolar ile ABD ve 527 milyon dolar ile Malezya izledi. Bu 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 59,7'sini oluşturdu.

"Türk ekonomisinin ilk 6 ayda zorlu bir dönemden geçti"

Açıklamada görüşlerine yer verilen Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF) Yönetim Kurulu Başkanı Demir Şarman, Türk ekonomisinin ilk 6 ayda zorlu bir dönemden geçtiğini belirtti. Şarman, küresel gıda fiyatlarındaki belirsizlikler, küresel tedarik zincirindeki aksamalar ile döviz kurlarındaki belirsizliklerin yanı sıra enflasyonist ortamın, sektörün fiyatlama politikaları ve yurt dışı pazarlardaki rekabetçiliğini olumsuz etkilediğini de vurguladı.

Yılın ilk 6 ayında tarım, gıda ve içecek sektörünün ihracatının geçen yıl aynı dönemdeki seviyesini korurken, ithalatının ise geçen yıl aynı döneme kıyasla daha fazla arttığını kaydeden Şarman, bu yılın başından itibaren sektörde, ihracatın yavaşlamaya başlaması ithalatın ise artması yüzünden dış ticaret fazlasının giderek daraldığına dikkati çekti.

Dış Ticaret Dengesi'nin Mayıs ayından sonra Haziran ayında da açık verdiğini kaydeden Şarman, "Küresel piyasadaki koşulların da etkisiyle ihracatımız daralıyor. İhracatta daha iyi bir noktaya gelebilmek için yatırım ortamının öngörülebilirliği ve istikrar sağlayıcı tedbirler önemli." ifadelerini kullandı.

Şarman, iş dünyası olarak, ekonomik tedbirler ve uygulanan rasyonel politikalar ile öngörülebilir, istikrarlı ve güven veren bir piyasa ortamının oluşmasını beklediklerinin altını çizdi. Şarman, şunları kaydetti: "Enflasyon başta olmak üzere, yapısal bazı sorunlarımızı hızla aşarak, küresel ekonomiden aldığımız payı nasıl artırabileceğimizi, dünya piyasalarındaki fırsatları nasıl yakalayabileceğimizi ve büyümeyi nasıl artırabileceğimizi düşünmeliyiz. Hükümetin ve ekonomi yönetiminin ihracatı desteklemek konusundaki yeni adımlarının etkili olması, iş dünyasının finansmana erişim sorununun çözülmesi, rasyonel, verimlilik, sürdürülebilirlik gibi ana eksenlerde yürütülecek politikalarla yılın ikinci 6 ayında belirlenen hedeflerin tutturulabilmesini bekliyoruz. Sektörlerin beklentilerinin, taleplerinin dikkate alınması ve bu konuda girişimde bulunulması da bu süreçteki önemli unsurlardan biri olacak."

Özel bankaların ticari kredi iřtahu 4,5 yılın en dūřüęünde

Bankacılık sektöründe ticari kredilerde büyüme hızı yüzde 4,61'e kadar geriledi. Bu oran Mayıs 2021'den sonraki en yavaş büyümeye işaret ederken özel bankalarda ticari kredi daralması 4.5 yılın en yüksek seviyesine çıktı.

Merkez Bankası'nın yeni yönetimi, faiz artırımının yanı sıra miktarsal ve seçici kredi sıkılaştırma kararları ile iç talebi dengeleyip, döviz kuru istikrarını destekleme ve enflasyonist etkileri kontrol etmeyi hedefliyor. Buna yönelik olarak tüketici kredilerinde yeni adımlar atılırken ticari kredi tarafında ise bankaların bir miktar faiz artışı yapmalarının önü açıldı. Merkez Bankası verilerine göre bankacılık sektöründe toplam ticari kredi büyümesi 13 haftalık yıllıklandırılmış ve kur etkisinden arındırılmış olarak yüzde 4,61'e geriledi. Bu oran 21 Mayıs 2021 haftasındaki yüzde 4,58'lik büyüme sonrası görülen en yavaş büyümeye işaret ediyor. Özel bankalarda ise ticari kredi küçülmesi 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış olarak yüzde 12,11'e yükseldi. Görülen bu oran da 1 Şubat 2019 haftasından yani 4.5 yılın ardından görülen en sert daralmaya işaret ediyor.

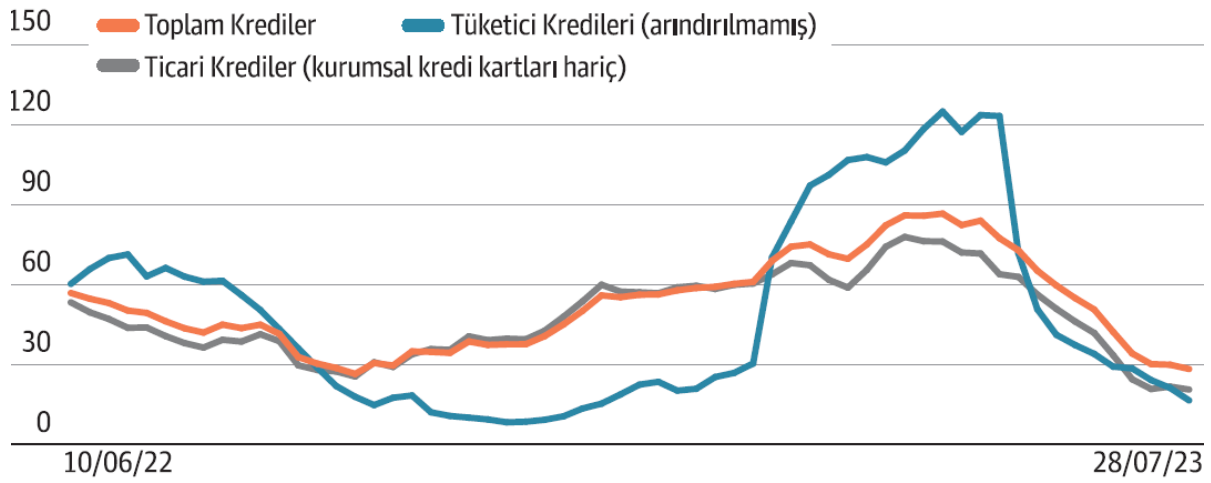
Merkez Bankası yeni başkanı Gaye Erkan, enflasyon raporu sunumunda kredi genişlemesine dikkat çekerek faiz artırımının yanı sıra miktarsal ve seçici kredi sıkılaştırma kararlarına işaret etti. Erkan, "Seçici kredi sıkılaştırması kararlarımızın iç talebi dengeleyeceğini öngörüyoruz. Kredilere ek olarak likiditeyi de miktarsal sıkılaştırma yaparak sterilize ediyor, böylelikle faiz artırımlarının etkisini kuvvetlendiriyoruz" diye konuştu.

22 Ekim 2021 sonrası ilk kez tek hane temmuz başı

Merkez Bankası verilerine göre özellikle ticari kredilerde 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış yavaşlama cumhurbaşkanlığı seçimleri ilk tur sonrasında belirginleşti. 12 Mayıs haftasında bankacılık sektöründe 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi yüzde 45,7 seviyesinde iken 26 Mayıs haftasına gelindiğinde yüzde 37,6'ya, 9 Haziran haftasında ise yüzde 30'un altına geriledi. Yeni Merkez Bankası yönetiminin sadeleşme adımları ve ilk faiz artırım kararı sonrasında ise 27 Haziran haftasında yüzde 14,33'e inen ticari kredi büyüme hızı, 7 Temmuz'da 22 Ekim 2021 haftasının ardından ilk kez yüzde 8,05 ile tek haneye geriledi. 28 Temmuz haftasında ise bankacılık sektöründe 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyüme hızı yüzde 4,61'e kadar düştü.

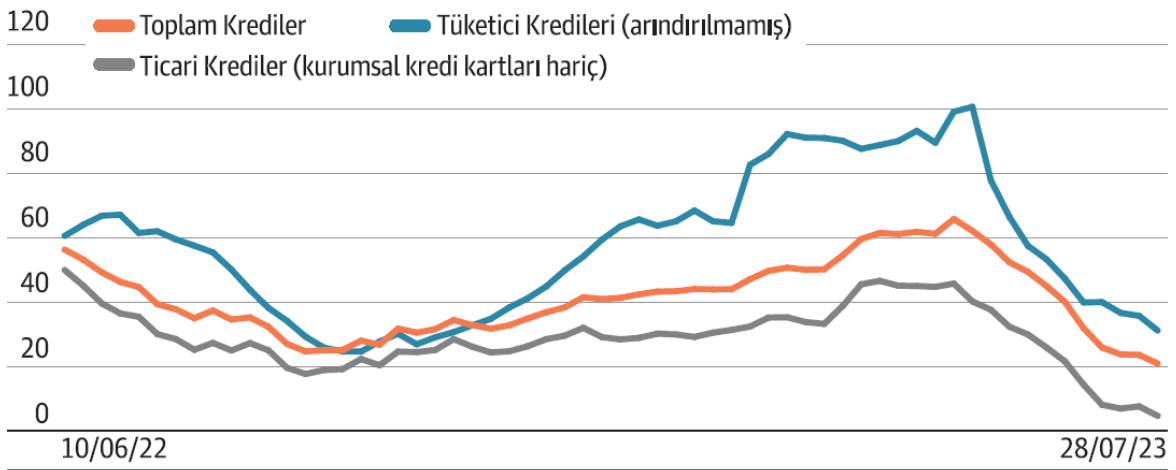
Kamu bankaları kredi büyüme hızları

(13-haftalık yıllıklandırılmış büyüme, kur etkisinden arındırılmış,%)

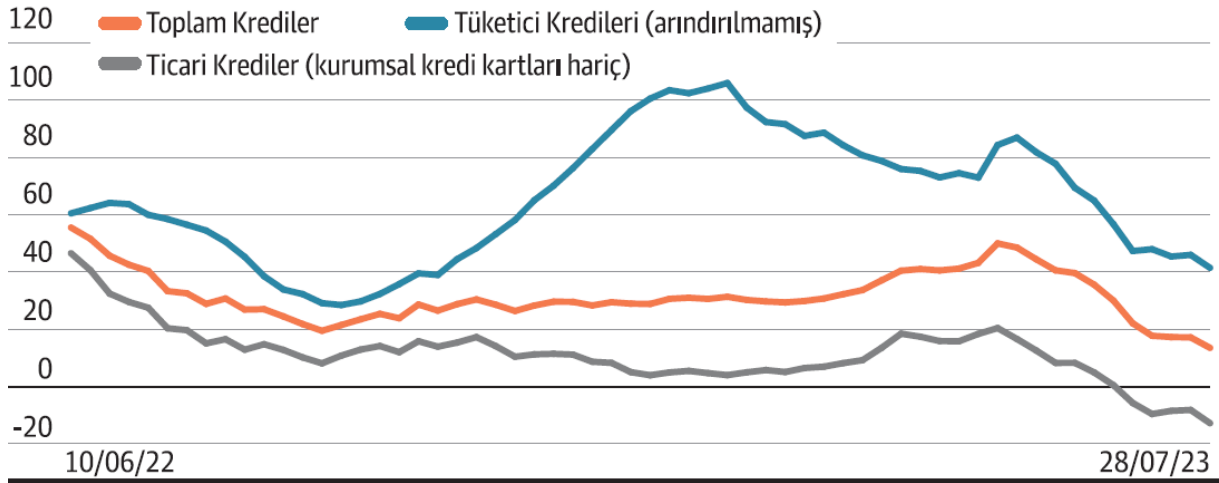
Kredi büyüme hızları

(13-haftalık yıllıklandırılmış büyüme, kur etkisinden arındırılmış, %)

Özel bankalar kredi büyüme hızları

(13-haftalık yıllıklandırılmış büyüme, kur etkisinden arındırılmış,%)

Özel bankalarda ise ticari kredi büyüme hızı yavaşlamanın yanı sıra küçülmeye de geçti. Özel bankalarda ticari kredi iştahsızlığı geçen yıl haziran sonundan bu yana sürüyor aslında. Geçen yıl temmuz sonunda özel bankalarda 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış kredi büyümesi yüzde 15,61 ile yüzde 20'nin bile altına inerken yıl boyu dalgalı bir seyir izledi. Geçen yıl sonunda tek hanelere gerileyen ticari kredi büyüme hızı nisan mayısta çift haneli olurken cumhurbaşkanlığı seçimleri ilk turu sonrasında yeniden yüzde 20'nin altına geriledi. 2 Haziran haftasında yüzde 8,83 ile tek haneye gerileyen özel bankalarda 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi 27 Haziran haftasında ise - yüzde 5,11 ile 21 Mayıs 2021 haftasının ardından ilk kez negatife geçti. Takip eden haftalarda yüzde 8 civarında küçülme yaşayan özel bankalardaki ticari kredi büyüme hızı 28 Temmuz haftasında ise yüzde 12,11'e kadar yükseldi. Bu küçülme 4.5 yılın en sert daralması oldu.

Kamu bankaları ise her şeye rağmen ticari kredi büyüme hızını yüzde 20'nin üzerinde tutmayı başarıyor ancak yavaşlama kamu bankalarında da dikkat çekici seviyede. Kamu bankalarında 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi nisan sonunda yüzde 78 seviyelerinde bulunurken mayıs sonunda yüzde 56,21 ile yüzde 60'ın altında düştü. Haziran boyunca yavaşlama devam etti ve 7 Temmuz haftasında yüzde 24,39 ile yüzde 25'in altı görüldü. 28 Temmuz haftasında ise kamu bankalarında 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyüme hızı yüzde 20,5'e düştü.

• Kamu bankaları tüketici kredisinde frene daha sert bastı

Merkez Bankası'nın cari açığa olan etkisine enflasyon raporunda işaret ettiği tüketici kredilerinde de yavaşlama sürüyor. Merkez Bankası verilerine göre bankacılık sektöründen 13 haftalık yıllıklandırılmış arındırılmamış tüketici kredi büyümesi 28 Temmuz itibariyle yüzde 31,13 oldu. Seçimlerin ilk turu sonrasında ise tüketici kredisinde büyüme hızı yüzde 100 seviyesinin de üzerinde bulunuyordu. 13 haftalık

yıllıklandırılmış arındırılmamış tüketici kredisi büyüme hızı haziran sonunda yüzde 47,22'ye gerilerken temmuz ayı sonunda yüzde 40'ın altı görüldü. Merkez Bankası verilerine göre özel bankalarda 13 haftalık yıllıklandırılmış arındırılmamış tüketici kredi büyümesi yılbaşındaki yüzde 100'ün üzerindeki seviyelerden haziran başında yüzde 70'in altına geriledi. Haziran sonunda tüketici kredi büyümesi yüzde 50'nin altına inerken 28 Temmuz itibariyle yüzde 41,87'ye kadar yavaşladı. Kamu bankaları tüketici kredilerinde frene daha sert bastı. Merkez Bankası verilerine göre kamu bankalarında tüketici kredisi büyüme hızı 13 haftalık yıllıklandırılmış arındırılmamış olarak cumhurbaşkanlığı seçimi ilk turu öncesinde yüzde 123,3 seviyelerinde bulunurken haziran başı yüzde 50,67'ye, haziran sonunda ise yüzde 29,12'ye kadar indi. 28 Temmuz haftasında ise 13 haftalık yıllıklandırılmış arındırılmamış tüketici kredi büyüme hızı yüzde 16,44'e kadar indi.

Piyasada 'stagflasyon' endişesi giderek artıyor

Enflasyonla mücadeleyle yönelik politikaların daraltıcı etkilerinin yanı sıra, yeniden yükselişe geçen enflasyon, piyasalarda durgunluk endişelerini artırdı. EKONOMİ gazetesine konuşan sektör temsilcileri, "stagflasyon" riskine işaret etti.

YENER KARADENİZ

Salgın sonrası artan enflasyonu kontrol altına almak için son dönem uygulanan ekonomi politikalarının sonucu olarak iç talepte daralmanın yaşanacağını belirten sektör temsilcileri, bir diğer riskin ise stagflasyon olarak karşılarında durduğunu dile getirdi. "Durgunluk içinde fiyat artışı" olarak adlandırılan söz konusu riskin gerçekleşmesi halinde salgın sonrası yapılan yatırımları döndürmenin zorlaşacağına ve sektörlerde iflasların ve istihdam çıkışlarının artacağına dikkat çeken reel sektör temsilcileri, bunun önüne geçmek için iç talebi etkilemeyecek politikalara ağırlık verilmesi ve finansmanın önündeki engellerin kaldırılması gerektiğini söyledi.

HARCAMALAR KISILABİLİR

Birleşmiş Markalar Derneği (BMD) Başkanı Sinan Öncel, salgın sonrası son 1,5-2 yılda birçok firmanın artan talebe bağlı olarak yeni mağaza açtığını, e-ticaret ve antrepo yatırımları yaptığını hatırlattı. Son bir yılda ciro artışları ile işletmelerin bu yatırımları döndürdüğünü anlatan Öncel, "Ancak gelinen noktada temel ihtiyaçlar ön plana çıkacağından gıda dışı mal ve hizmetlerde üst gelir grubu haricinde kalan orta ve alt gelir grubu harcamalarının kısılması ihtimali yüksek. Şu an fiyatlar artacak

beklentisi ile hala bir miktar harcama var ama diğer yandan üretici açısından bakıldığında bugün 10 TL'ye alınan hammaddenin yarın 12 TL'ye alınma ihtimali yüksek düşüncesi ile mal veya hizmet fiyatını bugünden yükseltme eğilimi oluşuyor. Tüketicide beklenti enflasyonu alverişe dönüşürken üreticide fiyat artışına dönüşüyor" dedi. Bir aşamada harcamaların kısılmaya başlanacağını dile getiren Öncel, şöyle devam etti: "1 Eylül'den itibaren bütçe, okul harcamalarına gidecek ve diğer harcamalar kısıllacak. Kredi kartı limitleri de artık hızlı doluyor. Ekonomi yönetiminin verdiği sinyaller de talebin daraltılacağı yönünde. Talep daralırsa pandemi sonrası yaptığım istihdam, antrepo, e-ticaret yatırımları ne olacak? Bu çok büyük bir soru işareti. Stagflasyon riski kapıda. Çözüm iç talebi daraltmamak. İç talebi daraltmadan enflasyon ile mücadele edeceksin. Bunun yollarından biri BMD önerisi olan fiyat sabitleme" diye konuştu.

"DARALMA SÜRECİNE GİRDİK"

İstanbul Tüccarlar Kulübü Başkanı İlker Önel, iç talebi daraltmaya yönelik politikalar belirlendiğini, bu nedenle şu an bir nakit sıkıntısı yaşandığını dile getirdi. Önel, şöyle devam etti: "Ciro anlamında riskimiz olacak. Zaten enflasyon yüksek ve operasyonel maliyetler artmış durumda. Bunları alt alta topladığınız zaman piyasa hazirandan sonra zorlu bir sürece girdi. Her ne kadar asgari ücrette artışa gidilse de yüksek enflasyon hane halkının satın alma gücünü düşürüyor. Şu an hem TL'deki değer kaybı hem de yükselen enflasyon asgari ücretin yüzde 15'ini götürmüş durumda. Üretici enflasyonu da yüksek çıkıyor. Birkaç ay sonra bunun gecikmeli etkileri tüketici enflasyonuna yansıyor. Bu hem üretici hem de tüketicinin satın alma gücünü çok etkiliyor. PMI'lara göre girdi maliyetlerinin çok fazla arttığını görüyorsunuz. Girdi stoku alamıyoruz. TL'deki değer kaybına bağlı olarak hammadde fiyatları çok yükseldi. Bu da üretimi olumsuz etkiliyor. Bir daralma sürecine girmiş durumundayız. Enflasyonun yüksek olması hane halkının satın alma gücünü etkileyecek. Girdi maliyetlerimiz artacak. Üretim maliyeti yükselecek, kapasite kullanım oranları düşecek. Bunların hepsi zincir olarak devam edecek. Yılsonuna kadar çok sıkıntılı bir süreç olacak. Karşılıksız çek oranı iki kat artmış durumda. Bu katlanarak artacak. Şu an iç piyasada bunları çok net bir şekilde hissediyoruz. Ekonomi politikaları rasyonele dönüyor ama bu 2 sene önce yapılmalıydı. Geciktiği için maliyeti daha fazla ve ağır bir fatura ödüyoruz" değerlendirmesinde bulundu. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) EVDS sisteminde yayımlanan Takasbank verilerine göre, bir önceki ay karşılıksız çek adedi 7 bin 153 adet seviyesinde bulunurken, Temmuz ayında bu rakam 15 bin 153 adede çıktı. Böylece karşılıksız çek adedi Haziran 2021'den bu yana en yüksek seviyesini gördü.

GIDADA MİKTAR BAZINDA DÜŞÜŞ VAR

Gıda Perakendecileri Derneği (GPD) Başkanı Alp Önder Özpamukçu, girdi maliyetlerinin yeniden arttığı bir dönemden geçildiğine dikkat çekerek, "Gıda sektörü elindeki stokların da katkısı ile fiyatların hızlı bir şekilde yükselmesinin önüne

geçmeye gayret gösteriyor. Umut ediyoruz ki ülkeyi yüksek enflasyon döngüsünden çıkaracak tedbirler bir an önce hayata geçer ve politikalar sonuç verir. Şu an para politikası ile ilgili çalışmaları olumlu buluyoruz. Hep beraber mücadele veriyoruz” dedi. Yüksek fiyatların ürün tercihlerine yansımaları noktasında ise Özpamukçu, “Hem gıda hem de gıda dışında miktar kayıplarını görüyoruz. O bakımdan miktar büyümesinin olmaması olumsuz. Reel büyümeyi sıkıntıya sokuyor. Sepet içinde de değişim gözlemliyoruz. Daha çok temel gıdaya dönen bir yoğunluk söz konusu” diye konuştu.

BEYAZ EŞYADA DA DARALMA BAŞLADI

TÜRKBESD Başkanı Gökhan Sığın, yılın ilk 6 ayında TÜRKBESD üyesi firmalarının ihracat ve yurt içi satışlardan oluşan toplam satışlarının yüzde 6 oranında gerilediğine dikkat çekmişti. Altı ana üründe ihracat yüzde 13 gerilerken üretim de yıllık yüzde 2 daraldı. Türkiye Elektronik Sanayicileri Derneği Başkanı Yaman Tunaoglu da, şu ifadeleri kullandı: “Önümüzdeki dönem uygulanan ekonomi politikasına bağlı olarak ekonominin yavaşlayacağını düşünüyoruz. Beyaz eşya gibi tüketiciyi direkt ilgilendiren ürünlerde halihazırda ihracatın yanı sıra iç talepte de daralma var. Bu sene, hatta önümüzdeki sene de bunun devam edeceğini düşünüyoruz. Ama sektör olarak baktığınızda ihracat çok daha yüksek bir orana sahip. Halihazırda AB’de de talep düşük. Önümüzdeki sene orada bir rahatlama olursa iç talepte yaşanan daralma ihracat ile telafi edilebilir” ifadelerini kullandı.

“TÜM DÜNYADA BİR DURGUNLUK VAR”

Durgunluk yaşanan bir başka sektör de kimya sektörü. İhracatın yanı sıra iç piyasada da durgunluğun devam ettiğini dile getiren Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği (TKSD) Başkanı Haluk Erceber, “İhracatlar azaldı. İhracat fiyatları yeterince kâr bırakmıyor. Bunlar zaten mevcut sıkıntılar. Yeni ekonomi politikalarının etkileri için ise daha erken. Henüz sonuçlarını görmedik. Eylülden önce bir şey söylemek zor” ifadelerini kullandı.

■ “2024 YILI DA RİSK ALTINDA”

Merkez Bankası geçtiğimiz haftalarda yılsonu enflasyon tahminini daha önceki yüzde 22,3 seviyesinden yaklaşık 3 katı olan yüzde 58’e çıkarmıştı. Birçok uzmana göre bu oranın yüzde 70’leri bulabileceğine dikkat çeken TOBB Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektör Meclisi Başkanı Şeref Fayat, olası stagflasyon riskine karşı enflasyon ve buna bağlı olarak yılsonunda belirlenecek yeni asgari ücrete göre de devalüasyon olması gerektiğini söyledi. Fayat, “Bu olmaz ise yıl başından sonra toparlanmaya başlayacağını tahmin ettiğimiz ana pazardan iş almamız imkânsız hale gelir. Özellikle bir önceki seçime girene kadar dolar kurunda 20 TL duvarı korunmuştu. Ardından yüzde 35-40’a yakın devalüasyon oldu. Şimdi önümüzde yine bir seçim var. Enflasyon tekrar yükselmesin diye kur yine baskılanır ve üstüne bir de yüksek

bir asgari ücret zammı açıklanırsa 2024'ü de kaybederiz. Bunun örneğini çok gördük" dedi.

■ EN ÖNEMLİ SORUN FİNANSMANA ERİŞİM

TOBB Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sanayi Meclis Başkanı Yavuz Eroğlu, ekonomi yönetiminin daha gerçekçi ve reel bir değerlendirme üzerinden teşhis ve tedavi belirlemesinin çok daha doğru ve akılcı bir yaklaşım olduğuna dikkat çekti. Eroğlu, "Şu an yapılan doğru. Önümüzdeki dönemde öncelikler doğru planlanıp yapılması gerekenler iyi yapılırsa sonuçları da olumlu olur" dedi. Şu an bu kapsamda tüm sanayinin en önemli gündem maddesinin finansmana erişim olduğuna dikkat çeken Eroğlu, "Ekonomiyi soğuturken çok akılcı bir politika izlemek lazım. Şu an finans erişim durduruldu. Temelde yanlış bir şey yok ama firmaları da iflas ettirip işsizliği tavan yaptırmak istemeyiz. O zaman çok akılcı plan yapılmalı ve öncelikler iyi planlanmalı. Bu noktada madem kaynağımız az ve bunu verimli kullanmak istiyoruz o zaman ihracatı destekleyecek krediler ve yüksek katma değerli ürün grupları için yatırım kredilerinin önü açılmalı. Yoksa bu eziyet çekilecek ama o zaman ihracat olmayacak, çözüm gelmeyecek. Şu an şok tedavi uygulayıp tüm kredileri durdurdular. Ama bu şok tedavi sürecinden orta vadeli planla çıkacağız. Bunlar yapılmazsa birçok firma sıkıntıya girer yatırımlar durur ihracat da sekteye uğrar" ifadelerini kullandı.

Hazine, iki ihale ile 43,8 milyar TL borçlandı

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenen iki tahvil ihalesinde toplam satış 23 milyar 761,3 milyon TL olarak gerçekleşti. İhaleler öncesi yapılan 20 milyar 50 milyon TL ROT satışla birlikte toplam satış 43 milyar 811,3 milyon TL'ye ulaştı.

Hazine, TL cinsinden 2 Yıl (784 gün) vadeli ve TL cinsinden 5 Yıl (1.806 gün) vadeli iki sabit kuponlu tahvil için ihale gerçekleştirdi.

Hazine, 2 yıl vadeli sabit kuponlu tahvil ihalesinde net 260,5 milyon TL satış yaptı. Nominal 1 milyar 81 milyon TL teklifin geldiği ihalede satışların nominal tutarı 272 milyon TL oldu.

Yeniden satışa çıkan tahvilin bileşik faizi en düşük yüzde 18,00, ortalama faizi yüzde 18,28, en yüksek faizi yüzde 18,48 seviyesinde oluştu. Basit faiz ise ortalama yüzde 17,52 olarak gerçekleşti.

Tahvilin minimum fiyatı 95.487 TL, ortalama fiyatı 95.786 TL seviyesinde oluştu.

Tahvil ihalesinde satılan kağıtlar 9 Ağustos 2023 Çarşamba günü ihraç edilecek. Tahvilin itfa tarihi 1 Ekim 2025 olarak belirlendi.

08.08.2023

5 Yıllık İhale

Hazine'nin, 5 Yıl vadeli sabit kuponlu tahvil ihalesine 32 milyar 90 milyon TL nominal teklif gelirken net satış 23 milyar 500,8 milyon TL oldu. İhalede satışların nominal tutarı 25 milyar 118 milyon TL olarak gerçekleşti.

Tahvilde bileşik faiz en düşük yüzde 20,15, ortalama faiz yüzde 20,55, en yüksek faiz yüzde 20,89 olarak belirlendi. Basit faiz ise ortalama yüzde 19,59 olarak gerçekleşti.

Tahvilin minimum fiyatı 92.665 TL, ortalama fiyatı 93.562 TL seviyesinde oluştu.

Tahvil ihalesinde satılan kağıtlar 9 Ağustos 2023 Çarşamba günü ihraç edilecek. Tahvilin itfa tarihi 19 Temmuz 2028 olacak.

"Enflasyonu daha önce yüzde 6'lara düşürdük, yine biz indireceğiz"

Erdoğan, "Türkiye'yi her yıl yüzde 5 büyüttük. Bütün bunları 66 milyondan 86 milyona çıkan nüfusa rağmen gerçekleştirdik. Türkiye'nin son 20 yıldır enflasyon ortalaması yüzde 15'tir. Bizden önce daha yüksekti. Enflasyonu daha önce yüzde 6'lara düşürdük, yine biz indireceğiz. İstihdam ve üretim sayesinde bunu gerçekleştireceğiz." dedi.

Kabine toplantısı sonrası açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, enflasyonda kararlılık mesajı verdi: "Mesela, son 21 yılın enflasyon ortalaması yüzde 15'in altındadır. Bu ortalama rakamın 1970'lerde yüzde 34, 1980'lerde yüzde 44, 1990'larda yüzde 74 seviyelerinde olduğunu unutmamalıyız. Yani biz, Türkiye'nin sadece güncel değil, çok eskilerden beri gelen kronik bir sorunuyla mücadele ediyoruz. Bu mücadelede enflasyonu yüzde 6'lara kadar düşüren de yine biz olduk. İç ve dış pek çok arazi meselenin üst üste gelmesiyle yükselen enflasyonu, Allah'ın izniyle, yeniden tek haneli rakamlara yine biz indireceğiz. Dikkat edilirse, bu süreçte asla ödün vermediğimiz iki husus vardır. Bunlardan biri istihdamdır, diğeri büyümedir. Girdiğimiz tüm imtihanların üstesinden bu iki lokomotifin istimini asla kesmememiz sayesinde geldiğimize inanıyoruz. Türkiye Yüzyılı'nı da işte bu anlayış üzerinde inşa ediyoruz."

Türkiye'nin geçmişteki dönemlere göre çok iyi durumda olduğuna vurgu yapan Erdoğan, sabit ve dar gelirlilere seslendi: "Sabit ve dar gelirli herkese sesleniyorum. Öğrencisinden ev hanıma sesleniyorum. İnsanlar gibi devletlerin hayatlarında da

inişler çıkışlar olabilir. Hem küresel olayların hem Türkiye'nin içindeki sorunlar gelip geçicidir. Türkiye geçmişteki dönemlere göre çok iyi durumdadır. Bu kritik dönemde yapmamız gereken şey evlatlarımızın geleceğini küçük endişelerin önüne koymaktır."

Berberlik çağrısı

"İki günü birbirine eşit olan ziyandadır" inancıyla hep daha fazla çalıştıklarını, daha fazla koşturduklarını dile getiren Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Menzile kilitlenmiş ok misali gözümüzü ufuktan bir an olsun ayırmadık. İçinde bulunduğumuz şartlar ne olursa olsun, zaman bizden yanadır, zaman Türkiye'den ve Türk milletinden yanadır, diyerek yolumuza devam ediyoruz. Ülkemizin önünde açılan tarihi fırsat penceresini değerlendirmekte kararlıyız. Türkiye, asırlar sonra ilk defa küresel sistemin en üst ligine yükselme imkanı elde etmiştir. Cumhuriyetimizin ikinci asrının, dünyada 'Türkiye Yüzyılı' olmasının önünde hiçbir mani görmüyoruz. Hükümet olarak, bu kutlu yürüyüşe liderlik edecek iradeye, vizyona, tecrübeye, hazırlığa, enerjiye sahibiz. Millet olarak, bu hayali gerçeğe dönüştürecek güce, kapasiteye, imkana, inanca da sahibiz. Devlet olarak, bu hedefi gerçekleştirecek altyapıya ve potansiyele fazlasıyla sahibiz. Yeter ki birliğimize, beraberliğimize, kardeşliğimize sıkı sıkıya sarılalım."

Deprem bölgesine ilişkin beraberlik çağrısını yineleyen Erdoğan, "Deprem tehdidi altındaki şehirlerimizi yeniden inşa etmemiz mi gerekiyor? Şayat omuz omuza verirsek bu sorundan kurtuluruz. İki elin parmakları gibi birbirimize kenetlenirsek geleceğimizin parlak olduğunu görürüz. Türkiye daha önce Çanakkale'de, Kutul Amare'da Gabar'da birçok destek yazdı. Son 21 yılda verdiğimiz her mücadelede yer alarak yazdı. Türkiye yine bize destek vererek destan yazacak. Şair diyor ki 'Gün doğar, gün batar.' Bizim milletimize yapacak çok hizmetimiz var. Tüm kalbimizle bu hakikate inanıyoruz" dedi.

Akbelen mesajı

Konuşmasında Akbelen'deki protestolara da değinen Erdoğan, "Kampanyaları ağaç sevgisi ile izah edemeyeceğimiz açıktır. Çevreci görünümlü marjinallere aldırıyoruz" diyerek eleştirdi.

Akbelen Termik Santrali'nin milli bir değer olduğunun altını çizen Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Güney Ege'de kullanılan elektriğin neredeyse 3'te 2'sini üreten Akbelen Termik Santrali ülkemiz için milli bir değer konumundadır. Bilindiği gibi kömür santralleri, bilhassa Rusya-Ukrayna Savaşı'nın ardından başlayan krizle birlikte, Avrupa ülkelerinin tekrar en önemli enerji kaynağı haline geldi. Almanya ve Fransa başta olmak üzere, hiçbir yerde elektrik üretimi için kömür üretimi artışı sorun teşkil

etmezken, ülkemizde yürütülen kampanyaları ağaç sevgisi veya çevre hassasiyetiyle izah edemeyeceğimiz bir gerçektir. Kendilerine destek vermeye giden muhalefet temsilcilerine bile en ağır hakaretleri etmekten çekinmeyen eylemci profili, amacın üzüm yemek değil, bağcı dövmek olduğunu ortaya koymaktadır. Kömür çıkartılacak alanda kesilecek ağaçların katbekat fazlası, üzeri kapatılan sahalara ve diğer alanlara dikilerek, ülkemizin orman varlığı artışına katkı sağlandığı, ilgili kurumlar tarafından defalarca açıklanmıştır."

"6,5 milyon konutu dönüştürmeyi hedefliyoruz"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'ye, tarihinin en büyük kalkınma hamlesini ve demokrasi atılımlarını yaşattıklarını belirterek, yatırıma, istihdama, üretime öncelik vererek, Türkiye'yi geliştirip, güçlendirdiklerini vurguladı.

Artık, her yıl ortalama yüzde 5,5 büyüterek milli gelirini 238 milyar dolardan 1 trilyon dolar sınırına getirdikleri, ihracatını 35 milyar dolardan 254 milyar dolara, istihdamını 19 milyon kişiden 32 milyon kişiye çıkardıkları bir Türkiye bulunduğunu ifade eden Erdoğan, "Bütün bunları 66 milyondan 86 milyona çıkan nüfusa rağmen gerçekleştirdik. Daha vesayetten teröre, darbeden siyasi, sosyal ve ekonomik tuzaklara kadar karşılaştığımız nice badireleri saymıyorum bile." diye konuştu.

Deprem hazırlıklarına ilişkin açıklamalarda bulunan Erdoğan, "Yaklaşık 11 milyon yeni konut inşa edilmesini sağlayarak, hem vatandaşlarımızı ev sahibi hem de depreme hazırlık yaptık. Hepimizi yasa boğan 6 Şubat depremlerinin izlerini silmek için 680 bin yeni konut inşa etmek üzere kolları sıvarken, ülke genelinde depreme hazırlık amacıyla 6,5 milyon konutu daha dönüştürmeyi hedefliyoruz. Bunun 1,5 milyonunu İstanbul'da ve en kısa sürede yapmamız ise ertelenemez bir mecburiyet halini almıştır. Deprem bölgesinin yeniden imarını hızlandıracak yerinde dönüşüm projemiz, milletimiz tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Kısa sürede projemize yapılan başvuru 160 bini aşmıştır. İnşallah 15 Ağustos tarihine kadar çadırlarda ve tesislerde kalan afetzedelerimizin tamamını konteynerlere taşımış olacağız" açıklamasında bulundu.

Savunma sanayinde 6 milyar dolarlık hedef

Erdoğan, son günlerin sıcak gündemine atıfta bulunarak, "Türkiye'nin yıldızının parladığı alanların başında savunma sanayi gelmektedir. Son derece başarılı geçen İDEF'in katkısıyla 6 milyar dolarlık ihracat hedefinin karşılanacağına inanıyorum" dedi.

250 milyar doların üzerinde ihracat

Dış ticaret ve turizmden örnekler veren Erdoğan, Türkiye'nin doğru yolda olduğunu savundu: "Aziz milletim geçen hafta açıklanan iki önemli veri Türkiye'nin doğru yolda

olduğunu teyit eder niteliktedir. Temmuz ayında en yüksek ihracat değerine ulaştık. Temmuz ayı son 12 aylık ihracatımız 253 milyar 280 milyon doları buldu. Türkiye için çalışan ve üreten ihracatçılarımızı canı gönülden tebrik ediyorum. Turizm sektörümüzden de gerçekten mutlu haberler geliyor. Türkiye'ye yıl başından bu yana 22 milyonu aşkın turist geldi. Gecelik ortalama harcama 67 dolardan 100 dolara yükseldi.”

Sporda yıldan yıla yükselen başarı grafiği

Türkiye'nin sporda da yıldan yıla yükselen bir grafiğinin olduğuna işaret eden Erdoğan, “ Sporda da ülkemizin başarı grafiği giderek yükseliyor. Sporcularımız 3 bin 883 madalya kazandı. Mete Gazoz'un başarısı ise bizi dünyada gururlandırmıştır. 2024 Paris Olimpiyat Oyunları, Türk sporcuların kendilerini gösterdiği bir arena olacaktır” dedi.

TMO alım fiyatları belli oldu

Öte yandan tarım ve satın alma politikalarını değerlendiren Erdoğan, “Yaz döneminde açıkladığımız çeşitli alım fiyatları üreticimiz tarafından memnuniyetle karşılandı. Fındığın ihracatımıza yıllık katkısı 2 milyar doları buluyor. Bu sene 125 tonluk bir rekor bekliyoruz. Toprak Mahsulleri Ofisi'ni üreticileri korumak için yeniden görevlendirdik. Fındık alım fiyatı Giresun için 84 TL, Ravent için 82,50 TL olarak belirlendi. Alımlarda kilogram başına 1 lira 65 kuruştan başlamak üzere prim verilecektir. Üreticilerimize hayırlı olmasını diliyorum” dedi.

Trakya'da ayçiçeği bücür kaldı, zarar büyük

Ali Ekber YILDIRIM

08 Ağustos 2023 Salı

Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası'nın düzenlediği "Sürdürülebilir Tarım Zirvesi" için Cuma Günü Tekirdağ Çorlu'daydık. Zirve öncesi Renkly Fuarcılık'ın kurucusu Umut Güngör'ün rehberliğinde Çorlu Tarım Fuarı'nı ziyaret ederek üreticilerle sohbet ettik.

Ekonomide yaşanan sorunlar nedeniyle fuar katılımcıları, çiftçiler, tarımsal girdi temin eden firmaların yöneticileri, kısacası hemen herkes belirsizlikten şikâyetçi. Tarım ürünleri fiyatının düşük olmasından yakınıyorlar. Yarın ne olacağı endişesi var.

Traktör firmalarının yöneticileri Ziraat Bankası'nın traktör kredilerini 1 milyon lira ile sınırlandırmasından şikâyetçi. Ekipman üreticileri artan maliyetlerden ve çiftçinin ürününün para etmemesi nedeniyle satışların azalmasından yakınıyor. En çok dile getirilen konulardan birisi de bölgede yoğunlaşan tekstil ve kimya sanayinin Ergene Havzası başta olmak üzere suyun ve toprağın kirletilmesi. Geçmişte 50 metreden su çekilirken şimdi 300-400 metreden ancak su çıkarılıyor. Su sorunu giderek büyüyor.

Bölgede yaygın olarak kuru tarım yapılıyor. Bu nedenle verimler zaten düşük. Topraklar aşırı gübreleme ve kimyasallar nedeniyle verimliliğini kaybetmiş. Anlatılanlar Türkiye'nin genelinde de çözüm bekleyen en önemli sorunlar. Ancak, çözüm üretmesi gerekenler tarıma, tarımın sorunlarına duyarız. Onların öncelikleri başka.

Ayçiçeği "bücür" kaldı

Bölgede yaygın olarak ekilen 2 ürün var; buğday ve ayçiçeği. Kuraklığın her iki ürünü de olumsuz etkilediği dile getirilse de asıl büyük zarar ayçiçeğinde. Yağışlar nedeniyle ayçiçeği ekiminin gecikmesi ve sonrasında özellikle son 1 aydaki aşırı sıcaklar nedeniyle bitki gelişiminde çok büyük sorun yaşanmış. Çiftçilerin deyimi ile ayçiçeği "bücür" kalmış.

Gerçekten de İstanbul'dan Çorlu'ya giderken yol boyu gördüğümüz tarlaların çoğunda ayçiçeklerinin boyu kısa, çiçek (kafa) bölümü ise çok küçük.

Bölgede kuraklığın yanı sıra çiftçilerin iddiasına göre, bir tohum firmasının "kuraklığa dayanıklı" diye sattığı tohum çeşidi kafa vermemiş yani hiç çiçek açmamış. Bu tohumu eken çiftçilerin bazı tarlalarında hiç ürün alınamayacak. Çorlu Ziraat Odası Başkanı Ali Tapuz konuyu yargıya taşıyacaklarını söyledi. Ancak çiftçiler her konuda olduğu gibi birlikte hareket edemiyor. Şirketin çok güçlü olduğunu ve kendilerine zarar vereceğinden korkuyor. Ziraat Odası'nın avukatı tarlada tespit yaparak konuyu yargıya taşımak için çaba gösteriyor.

Kuraklık nedeniyle yüzde 70 verim kaybı bekleniyor

Zirve öncesinde Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı İzzet Volkan'ın odasında sohbet ederken bir yandan Çorlu'da yayınlanan yerel gazetelerden Çorlu Avrupa Yakası, Devrim, Çorlu, Çağdaş Haber Gazetesi'ne baktım hemen hepsinde ayçiçeği ve kuraklıkla ilgili haberler var.

Trakya Tohumcular Derneği Başkanı İbrahim Toruk, ayçiçeği tarlasında gazetecilere önemli açıklamalar yapmış. Yerel gazetelerde geniş yer verilmiş. Ayçiçeği ambarı Trakya'da bu yıl kuraklık nedeniyle büyük sıkıntılar yaşanacağını belirten Toruk özetle şu bilgileri veriyor: "Yaklaşık son 40 yılın en kurak kışını yaşadık. Neredeyse Şubat ayı sonuna kadar hiç yağış olmadı. Buğdayda verim düşüklüğü oldu. Mart-Nisan yağışları nedeniyle ayçiçeği için tarla hazırlığı ve ekim gecikti. Aşırı sıcaklar nedeniyle Trakya'nın her tarafında ayçiçekleri çok kısa kaldı. Bazı yerlerde biçim yapılamayacak kadar kötü. Türkiye geneli ayçiçeği verimi dekara 270 kilogram civarında. Trakya'da 220 kilogram seviyesindedir. Ortalamayı artıran Anadolu'da ayçiçeği üretiminin sulu olarak yapılması... Biz burada tamamen kuru şartlarda üretim yapıyoruz. Bu sene bu bölgede yüzde 70 gibi bir verim kaybı yaşanacak. Yetkililerin önlem alarak çiftçinin zararının karşılanması gerekir. Biz dernek olarak Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü ile kuraklığa karşı çeşitler üzerinde çalışıyoruz."

Zirveye ilgi büyüktü

Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası'nın Enis Sülün Konferans Salonu ve Gösteri Merkezi'ndeki Sürdürülebilir Tarım Zirvesi'ne yoğun ilgi vardı. Çorlu Kaymakamı Mustafa Eldivan, Adalet ve Kalkınma Partisi Tekirdağ Milletvekili Gökhan Diktaş, Cumhuriyet Halk Partisi Tekirdağ Milletvekilleri; Faik Öztrak, İlhami Özcan Aygun, Nurten Yontar, İyi Parti Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı Hamşioğlu, Ergene Belediye Başkanı Rasim Yüksel, Saray Belediye Başkanı Özgen Erkiş, Çorlu Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Lokman Hakan Tecer, Namık Kemal Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Murat Taşan, Trakya Birlik Yönetim Kurulu Üyesi Emre Yılmaz, bölgedeki oda ve borsa başkanları, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve çok sayıda çiftçi katıldı.

Tarım, ticaret ve sanayi merkezi

Zirve'nin açılış konuşmasını yapan Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı İzzet Volkan: "Bölgemizin ticaret, sanayi ve tarımda Türkiye'nin en önemli üstlerinden biri. Bu üç sektörün bir arada bu kadar kuvvetli olduğu çok az şehrimiz var. Bu konuda gerçekten şanslıyız. Çorlu Ticaret ve Sanayi Odamız da bu güne kadar bölgemizin ticari ve sanayi gelişimine liderlik etti. Ancak; başta pandemide kırılan tedarik zinciri, sonrasında da Rusya-Ukrayna savaşından dolayı yaşanan tahıl krizi tarımsal üretimin ekonomik boyutu dışında stratejik olarak ne kadar önemli olduğunu bizlere gösterdi. Bu nedenle bölgemizi geleceğe hazırlama vizyonunda tarımsal üretimin gelişimini de hedeflerimiz arasına aldık" dedi.

Gelecek sürdürülebilir tarımda

Kuraklık nedeniyle bu yıl önemli verim kayıpları olduğuna dikkat çeken İzzet Volkan sözlerini şöyle sürdürdü: "Değerli çiftçi dostlarım, içinde bulunduğunuz sıkıntıyı çok yakından takip ediyoruz. Bende bir çiftçiyim, benzer sıkıntıları yaşıyorum. Girdi maliyetlerindeki artış ve bölgemize özel iklim kaynaklı verim kaybından dolayı hepimiz zorlanıyoruz. Başta ziraat odamız, ticaret borsamız ve şehrimizdeki siyasilerimizin bu sorunları düzenli olarak karar vericilere aktardığını biliyorum. Milletvekillerimiz hem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde hem de bakanlıklarda konu ile ilgili çalışmalar yürütüyor. Ancak bugün bir araya gelmemizin sebebi sadece bugün yaşadığımız sıkıntılar değil. Gelecek bugünden çok daha zor olacak. Su ihtiyacı, iklim değişikliği ve uluslararası rekabet gelecekte bizleri çok daha zorlayacak. İşte bugün, tarımsal üretimimizin geleceğini, sürdürülebilir tarımı konuşmak için bir aradayız. İşletmelerimiz nasıl dijitalleşme ve yeşil dönüşüm ekseninde değişiyorsa, tarımsal üretimimizde akıllı tarım, hassas tarım uygulamaları ve belli alanlarda alternatif tarım ürünleri ile şekillenmeye devam edecek."

Buğday parasını alamadan girdi zamları üst üste geldi

Bloomberg Televizyonu Tarım Editörü İrfan Donat'ın moderatörlüğündeki Sürdürülebilir Tarım Zirvesi'nde, Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi ve bölgenin büyük çiftçilerinden Prof. Dr. Halim Orta kuraklığın yarattığı zarara dikkat çekerek siyasetten arındırılmış bir "Milli Kuraklık Merkezi" kurulmasını önerdi.

Yeraltı su kaynaklarının denetlenmesi gerektiğini vurgulayan Halim Orta, buğday alım fiyatının yüzde 20 civarında, girdi fiyatlarının geçen yıla göre yüzde 100 arttığını söyledi. Orta: "Çiftçi buğdayını en iyi fiyattan satsa bile geçen yıla göre yüzde 20 fark var. Oysa girdiler yüzde 100 arttı. Ben de üreticiyim. Buğdayımı 2 Temmuz'da sattım ve daha parasını da alamadım. Ben buğdayımı satarken 20-20 gübresinin tonu 9 bin 750 liraydı, bugün 13 bin 400 lira. Yine 18-46 gübresinin tonu 15 bin 200 liraydı, bugün 19 bin 700 lira. Üre gübresi 10 bin 100 liraydı, bugün 14 bin 700 lira. Ben daha paramı alamadan bu kadar zam oldu. Mazot 23 liradan 37 liraya çıktı. Bu şartlarda

üretici nasıl üretsın? Sonra da çiftçiler niye üretimden çekiliyor diye soruluyor. Tarıma dönüşten söz ediliyor, ahırdan ve tarladan çıkkanı geri getiremezsiniz.”

Lisanslı depo, teknoloji ve alternatif ürünler

Türkiye Ürün İhtisas Borsası Genel Müdürü Ali Kırallı son günlerde çok tartışılan lisanslı depo ve ürün ihtisas borsası konusunda bilgiler verdi. Lisanslı depo kapasitesinin yetersiz olduğunu, kapasite artışı için çalışmaların sürdüğünü anlattı. Türk Traktör Ticari İş Lideri Ahmet Canbeyli sürdürülebilir tarım konusunda yaptıkları çalışmaları dile getirdi. Daze Tarım Teknoloji Yetkilisi Ümit Dağlı ise tarımda teknoloji kullanımının önemine dikkat çekti. Balkan Orman ve Tarım Ürünleri Yetkilisi Bahtiyar Gürdal da alternatif tarım konusunda üretimini yaptığı yaban mersini ve aronya yetiştiriciliği hakkında bilgi verdi ve bu tür alternatif ürünlerin desteklenmesi gerektiğini ifade etti.

Özetle, organize sanayi bölgeleri ile öne çıkan Tekirdağ Çorlu'da sürdürülebilir tarımı konuştuk. Sürdürülebilirlik Türkiye'de içi boşaltılan kavramlardan birisi. Gerçek anlamda sürdürülebilir tarım için doğal kaynakların doğru kullanılması, suyun verimli ve bilinçli kullanılması, aşırı ve bilinçsiz pestisit, kimyasal kullanımından kaçınılması, toprağı, suyu koruyan, doğa ile dost bir üretimin yapılması gerekiyor. Tarım politikaları buna uygun olmalı. Bakan değıştikçe politikalar değışmemeli. Bunun olmadığını en somut örneğı bulunduğumuz Çorlu ve Ergene Havzası. Ülkenin her tarafında çevre felaketleri yaşanıyor. Sürdürülebilir tarımın vazgeçilmezi aile çiftçiliğı yok oluyor. Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı İzzet Volkan, Meclis Başkanı Erdim Noyan ve oda çalışanlarının özveriyle düzenlediğı bu toplantı, bölge tarımı için atılacak doğru adımlar için yol gösterici olmasını dileriz.

• Trakya “afet bölgesi” ilan edilsin

Kuraklık nedeniyle özellikle ayçiçeğı ve buğdayda yaşanan verim kaybı ve çiftçilerin uğradığı zararın karşılanması için Trakya'nın afet bölgesi ilan edilmesi isteniyor.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli milletvekilleri Trakya'nın afet bölgesi ilan edilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na ortak imza ile yasa teklifi sundu. Yasa teklifini CHP Tekirdağ Milletvekilleri Faik Öztrak, İlhami Özcan Aygun ve Nurten Yontar, Edirne Milletvekilleri Ahmet Baran Yazgan ve Ediz Ün; Kırklareli Milletvekilleri Fahri Özkan ve Vecdi Gündoğdu hazırladı.

Teklif ile ayçiçeğı ve buğday üretimi başta olmak üzere tarıma büyük darbe vuran kuraklığa ve çekirge istilasına karşı Trakya'nın afet bölgesi kapsamına alınması isteniyor. Tarımsal üretimde devamlılığın sağlanması ve üretimden kopmaması için çiftçilerin zararlarının tarım sigortasından karşılanması, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri borçlarının 2 yıl süreyle faizsiz ertelenmesi isteniyor.

Normal anormal olunca anormalin normale dönmesi anormal bulunuyor!

Alaattin AKTAŞ

08 Ağustos 2023 Salı

Pandemi yüzünden üç yıldır Ankara'ya hapsedim, tatile gitmedim.

Artık yeter diyerek geçen hafta Ankara'dan uzaklaştım. Hay gitmez olaydım! Döndüğümde ne göreyim; bazı yaklaşımlar ne kadar da değişmiş, kaçırmışım!

Bazı kurumlar adeta el üstünde tutulmuş. Güzel, tutulsun; bizim güzide kurumlarımız bunlar.

Ama biraz abartılmış mı ne!

Merkez Bankası artık çok gerçekçiymiş, TÜİK enflasyonu doğru açıklamaya başlamış.

İyi de bunlar zaten bizim normalimiz değil mi, zaten böyle olması gerekmiyor mu? Kaldı ki o gerçekçilik ve doğru açıklama konusu da tartışmalı ya...

İşte kaçırdıklarım...

Birincisi; Merkez Bankası'nın ne kadar gerçekçi enflasyon tahmini açıkladığı.

İkincisi; TÜİK'in temmuz ayı için görece ne kadar gerçekçi bir enflasyon oranı ilan ettiği.

Peki zaten normal olan böyle yapılması değil miydi?

Merkez Bankası'nın gerçekleşmesi mümkün olmayan tahminler açıklaması normal miydi ki şimdi gerçekçi olarak nitelenen enflasyon tahmini için alkış tutmamız gerekiyor? (Enflasyon bilgilendirme toplantısından sonraki fiili alkış rezaletini kastetmediğim herhalde belli, buradaki alkış tutmak övgü anlamındadır, ben yine de açıklayayım da...)

Yüzde 10 TÜİK'e güveni geri mi getirdi?

Ya TÜİK'e ne demeli! TÜİK'in görevi zaten çok basit. Ölçecek ve açıklayacak; tüm istatistikler için böylesine yalın bir gerçek söz konusu. Hiçbir konuda önlem alması, politika üretmesi gerekmeyen bir kurum TÜİK. Ölçecek ve elde ettiği sonucu açıklayacak. Ama şimdiye kadar özellikle fiyatlar konusunda düşük ölçüm yaptığı ya da doğru ölçmüş olsa bile bunu düşük açıkladığı yönünde öylesine kuşular, hatta kuşunun ötesinde öylesine yargılar oluştu ki, temmuzda yüksek bir oran gelince TÜİK'e bakış da biraz olsun değişti.

Aslında yüzde 10'a yaklaşan temmuz oranını düşük bulanlar da var. Ancak kabul etmek gerekir ki bu konudaki yakınmaların hepsi haklı değil.

Bir kere hiç kimsenin enflasyonu aynı değildir; enflasyon şehirden şehire, semtten semte, aileden aileye, hatta kişiden kişiye farklılık gösterir. Dolayısıyla enflasyonda tek doğru yoktur. Bu yüzden de enflasyonda önemli olan "**doğru açıklanıyor- açıklanmıyor**" tartışmasından uzaklaşmaktır. Bunun yolu da enflasyonu tartışılır olmaktan çıkarmaktır. Bu görev de TÜİK'in değildir.

Vatandaş "**enflasyonu ortadan kaldırma**" görevinin TÜİK'e verildiği kanısında. Bu kısmen doğru da olabilir. Kısmen, çünkü biraz önce de belirttiğim gibi enflasyon kişiden kişiye bile farklıdır. Temmuzda yüzde 9.49 gibi tüm temmuzlar için rekor düzeyde artışa rağmen hala kendi yaşadığı enflasyonun çok daha yüksek olduğunu söyleyenler var. Haksızlar mı; kesinlikle değil, belli ki onların tüketim kalıbına giren mal ve hizmetlerde çok daha yüksek artışlar oldu. Yüzde 9.49'un ortalama bir oran olduğunu unutmamak gerekir.

Ama TÜİK'i bu duruma getirenlerin de şapkayı önlerine koyup düşünmesi gerekir. "**Temmuz ayı gibi genellikle çok düşük artış yaşanan, hatta bazı yıllarda eksi gelen orana rağmen yüzde 9.49 açıkladığımız halde hala niye inandırıcı bulunmuyoruz**" diye.

Bunun, kimilerinin enflasyonu daha yüksek yaşamasıyla ya da hissetmesiyle ilgisi yok. Bu durum tümüyle "**TÜİK ne açıklarsa açıklasın demek ki gerçek oran daha yüksektir**" algısının yerleşmesinden kaynaklanıyor. Peki bu algıyı yerleştiren kim; bizzat TÜİK!

Önce "**yanlış yorumlanıyor**" diye madde fiyatlarını, sonra madde ağırlıklarını açıklamaktan vazgeç; veri gizliyormuş gibi görün, sonra da açıkladığın verilere inanılmasını bekle! Cumhuriyet tarihinin en yüksek temmuz enflasyonunu açıklasan da inandırıcı olmuyor işte.

Merkez Bankası'nın gerçekçi yaklaşımı ve soru işaretleri

Merkez Bankası'nın eski yönetimi yılın ikinci enflasyon raporunu 4 Mayıs'ta açıkladığında ilk dört ayın enflasyonu belliydi ve dört aydaki artış yüzde 15.21

08.08.2023

düzeyindeydi. Dört aydaki artış yüzde 15.21'di ama Merkez Bankası yılın yüzde 22.3'lük artışla kapatılacağını tahmin ediyordu.

Yüzde 22.3'lük oran tabii ki laf olsun diye yazılmamıştı, mutlaka vardı bir hesap, sahi var mıydı?

Dört aydaki yüzde 15.21'den sonra yılın kalan sekiz ayındaki artış ancak yüzde 6.15 olursa yıllık tahmin tutacaktı. Üstelik o ilk dört ayda döviz yatay götürme konusunda büyük bir maharet sergileniyordu, yani fiyatlar üstünde döviz etkisi hiç yok sayılırdı. Aynı eğilim devam etse bile dört ayın yüzde 15.21'i ile kalan sekiz ayın yüzde 6.15'i bir türlü kıyaslanabilir değildi.

Ama bu tuhaflığı göre göre enflasyon raporuna bu şekilde yazdılar. Sözüm ona izah da ettiler.

Sekiz aya 6.15 oran biçmek Merkez Bankası'nın itibarını yerlere sermekmiş, kimsenin umurunda olmadı.

Ama şimdi gerçekçi, öyle mi!

Şimdi Merkez Bankası'nda yeni yönetim var.

Enflasyon sekiz ayda 6.15 olur diyen eski yönetimden sonra bu kez yeni yönetim ne dedi:

"Altı ayda yüzde 31.92 olur!"

Sekiz aya yüzde 6, altı aya yüzde 32!

Eskinin anormalinden bugünün normaline geçince ve makul sayılabilecek bir oranı görünce pek sevindik.

Ne güzel, artık bizim de gerçekçi bir Merkez Bankamız vardı.

Ama bu gerçekçi Merkez Bankası biraz tuhaf işler mi yapıyordu, yoksa biz hala geçmişin kötü rüyalarını mı görüyorduk!

Yıllık enflasyon yüzde 58 olacak denilmiş, hep birlikte **"Aman ne gerçekçi"** diye alkış tutmuştuk; peki enflasyon buralara giderken Merkez Bankası'nın politika faizi kaç olacaktı? Yüzde 17.5 ya da biraz üstü yeter miydi? Bir anda kulağımızda Nebati'nin **"Politika faizini önemsizleştireceğiz"** lafı çınladı.

Ya peki enflasyonun yarısı düzeyindeki mevduat faizine, daha da önemlisi Merkez Bankası Başkanımızın bunu bir başarı hikayesi olarak sunmasına ne demeli. **"TL cinsi tasarruf edeni dövme ye biz de devam edeceğiz"** mi deniliyordu yani!

08.08.2023

Gizli bir çağrı mı vardı, her ne kadar bu konuda bankalara karşılık yükü getirilmiş olsa da:

“Gel vatandaş gel, dövize gitme KKM'ye gel!”

İhracat gelirinin yarıdan çoğu yabancıya

Naki BAKIR

08 Ağustos 2023 Salı

Türk ihracatçılarının yaptığı her 100 dolarlık ihracatta, ithal girdiye ödenen dövizin ortalama 53,5 dolar, dolayısıyla ülkeye gelen net dövizin sadece 46,5 dolar olduğu belirlendi.

Türk ihracatçıları yılın ilk yarısında her 100 dolarlık ihracat için 53,5 dolarlık ara malı ithal etti. Buna göre 100 dolarlık ihracattan ülkeye kalan net gelir 46,5 dolar.

İthal girdi bağımlılığında ana metal sanayii yüzde 73,5'le başı çekiyor. Bilgisayar, elektrikli teçhizat, kimya, eczacılık ve gıda, oranın yüksek olduğu sektörler.

Belirli bir süre içinde işlendikten sonra ihraç edilmek koşuluyla üretilen ürünlerin üretiminde kullanılan girdilerin gümrük vergisi ve benzeri vergiler ödenmeksizin ithaline olanak sağlayan bir teşvik uygulaması olan Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamındaki gerçekleştirmeler, Türk sanayisinde yüksek orandaki ithal girdi bağımlılığı ve buna bağlı olarak ihracatın katma değerinin düşüklüğünü ortaya koyuyor.

DİR'de altı aylık tablo

Her ay Resmî Gazete'de yayımlanan Dahilde İşleme İzin Belgelerinde yer alan verilere göre taahhüt edilen ihracat tutarı ve bu ihracata konu ürünlerin üretiminde

kullanılmak üzere izin verilen vergisiz girdi ithaline ilişkin tutarlar karşılaştırıldığında ortaya çıkan tablo oldukça çarpıcı.

Ocak-haziran döneminde Türk ihracatçılara DİR kapsamında 3 bin 373 izin belgesi düzenlendi. Bu belgeler kapsamında toplam 45 milyar 773,6 milyon dolarlık ihracat taahhüdünde bulunan ihracatçılar; bunun karşılığında, ihracatını yapacakları ürünlerin üretiminde kullanılmak üzere gerçekleştirecekleri 24 milyar 485,3 milyon dolarlık ara malı ithali için vergi muafiyeti elde ettiler.

DİR kapsamında ihracat ve ithalat (Milyon \$)				
	İzin Sayısı	İhracat Taahhüdü	Vergisiz İthalat	İthal girdi/İhracat (%)
Ocak	653	9.888,7	5.206,4	52,6
Şubat	532	6.216,6	3.572,8	57,5
Mart	497	7.600,1	3.849,5	50,7
Nisan	489	12.740,0	6.907,7	54,2
Mayıs	633	4.758,5	2.621,4	55,1
Haziran	569	4.569,8	2.327,6	50,9
TOPLAM	3.373	45.773,6	24.485,3	53,5

Böylece, belirli bir süre içinde üretilerek ihraç edilecek ürünlerin üretiminde kullanılacak söz konusu ara mallarına ödenecek dövizin, yapılacak ihracattan elde edilecek gelire oranı, aylara göre değişkenlik göstermekle birlikte ilk altı ayın ortalamasında yüzde 53,5 düzeyinde oluştu. Başka deyişle Türk ihracatçıları, yaptıkları her 100 dolarlık ihracatla yabancılara 53,5 dolar, ülkeye 46,5 dolar kazandırdılar.

En yüksek bağımlılık ana metalde

DİR'de ihracat ve ithalatın sektörel dağılımı (Ocak-Haziran; Milyon \$)			
SEKTÖR	İhracat	İthalat	Oran (%)
Ana Metal Sanayii	5.964,4	4.384,3	73,5
Bilgisayar, Elektronik ve Optik Ürünler	643,9	404,2	62,8
Elektrikli Teçhizat	3.111,5	1.836,4	59,0
Kimyasal Ürünler	1.747,3	1.017,3	58,2
Temel Eczacılık	316,8	180,0	56,8
Gıda sanayii	4.125,8	2.341,3	56,8
Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4,6	2,6	56,5
Diğer Ulaşım Araçları	6.504,0	3.330,6	51,2
Motorlu Karu Taşıtları	14.459,0	7.318,9	50,6
Kıyafet	776,5	388,8	50,1
Tekstil	2.028,7	971,0	47,9
Makine ve Ekip. Kar. Ve Onar.	0,4	0,2	46,5
Balıkçılık ve Su Ürünleri	218,2	97,4	44,6
Kauçuk ve Plastik	2.109,3	934,1	44,3
Diğer İmalatlar	27,9	12,1	43,2
Kayıtlı Medya Bazımı ve Çoğaltımı	28,8	11,9	41,6
Ağaç Ürünleri	235,9	97,5	41,3
Deri	106,9	42,6	39,8
Tütün Ürünleri	63,4	24,3	38,3
Fabrikasyon Metal Ürünleri	1.357,9	512,8	37,8
Giyim	538,3	199,1	37,0
Diğer Metalik Olmayan Mineraller	241,0	87,8	36,3
Mobilya	153,5	48,7	31,7
EYS Makine ve Ekipman	1.180,1	334,0	28,3
Tarım, hayvancılık, avcılık	3,2	0,4	12,5
İçeceklerin İmalatı	46,0	4,4	9,5
TOPLAM	45.773,6	24.485,3	53,5

DİR kapsamındaki ihracat ve ithalat verilerine göre, en yüksek bağımlılık ana metal sanayiinde. Sektör, ilk altı ayda DİR kapsamında 5 milyar 964,4 milyar dolarlık ihracat taahhüdü karşılığında bunun yüzde 73,5'i oranında 4 milyar 384,3 milyar dolarlık vergisiz girdi ithali için izin aldı. İthal girdi bağımlılığında bu sektörü, yüzde 62,8 oranı bilgisayar sektörü izliyor.

Tutar bazında toplamda düşük paya sahip olan bu sektörün altı ayda 643,9 milyon dolarlık ihracat taahhüdü karşılığında girdi ithali 404,2 milyon dolar düzeyinde

bulunuyor. Altı ayda 3 milyar 111,5 milyon dolarlık ihracat için 1 milyar 836,4 milyon dolarlık girdi ithali izni alan elektrikli teçhizat da bağımlılığın yüksek olduğu sektörler arasında yer alıyor. Daha sonra yüzde 58,2 ile kimya, yüzde 56,8 oranı ile temel eczacılık ile gıda sanayi geliyor. DİR kapsamında tutar bazında en çok ihracat ve girdi ithalini ise otomotiv sektörü gerçekleştiriyor.

Altı ayda 14 milyar 459 milyon dolarlık ihracat taahhüdünde bulunan motorlu kara taşıtları sektörünün elde ettiği vergisiz girdi ithali tutarı 7 milyar 318,9 milyon dolarla bunun yüzde 50,6'sı düzeyinde bulunuyor. Aynı dönemde 6 milyar 504 milyon dolarlık ihracat karşılığı 3 milyar 330,6 milyon dolarlık vergisiz ithal girdi imkânı elde eden diğer ulaşım araçları sektöründe de bağımlılık oranı yüzde 51,2. İthal girdi bağımlılığının en düşük olduğu sektör ise yüzde 9,5 ile içecek imalatı.

DİR nasıl işliyor?

Dâhilde İşleme Rejimi (DİR) Türk ihraç ürünlerine rekabet gücü kazandırmak ve Türkiye'nin ihracatını artırmak amacıyla 1996 yılından beri uygulanıyor. DİR ile ihracatçılara, girdi maliyetlerinin düşürülmesi yoluyla uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak ve ihracatı artırmak amaçlanıyor.

DİR kapsamında düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgeleri ile ihracatçılar belli bir ihracat taahhüdünde bulunarak, söz konusu ihraç ürünlerinin üretiminde kullanacağı ithalat miktarını bildiriyor. Bu kapsamda ihracatçıya bir çeşit ihracat teşviği olarak söz konusu ithalatı vergisiz ve harçsız olarak gerçekleştirme olanağı sağlanıyor. DİR kapsamında dâhilde işlenip ihraç edilen ürünlerin üretiminde kullanılan girdiler vergisiz-harçsız ithal ediliyor.

İhracatın katma değeri

Ara malı ithaline ödenen faturanın, o ürünlerin ihracatından elde edilen gelire oranının yüksekliği, "ithal girdi bağımlılığı" anlamına geliyor ve "montaj sanayi" tartışmalarını da beraberinde getiriyor. TL'nin değerli kaldığı uzun yıllar boyu artan ithal girdiye yönelik süreç içinde bağımlılığa dönüştüğü ve yerli ara malı sektörlerini zayıflattığı için, kurlarda yükseliş dönemlerinde de buna devam etmek zorunda kalınıyor. Bu da ihracatı, ithalata bağımlı hale getiriyor.

Sanayinin iç piyasa ve ihracata yönelik üretiminde ithal girdi bağımlılığı, ihracat hacmini kâğıt üzerinde büyütse de ihracatın katma değerini düşürüyor. Bu yapıda üretim ve ihracatı artırabilmek, ithalatı da artırmayı gerektiriyor, ulusal ekonominin döviz gelir gider dengesine aleyhte etki yapıyor, bu işleyiş bir çeşit bumerang etkisiyle kendi kendini vuruyor. Uygulamada ortaya çıkan bu duruma karşı ithal girdi kullanımının azaltılması, daha fazla yerli girdi kullanımı ile ihracatın katma değerinin artırılması gerektiği belirtiliyor.

Abdulkadir Selvi

İmamoğlu Alevi oylarına göz dikti

EKREM İmamoğlu'nun CHP'nin eski üç genel başkanı ile buluşması çok konuşulmuştu.

Hikmet Çetin, Altan Öymen ve Murat Karayalçın, İmamoğlu'na İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aday olup yeniden kazanmasını tavsiye etmişlerdi. "Önce İstanbul'u kazan, sonra CHP'ye genel başkan olursun. Eğer İstanbul'u kaybedersen CHP'ye genel başkan olman da zor olur" şeklinde bir çerçeve çizmişlerdi.

NE EVET NE HAYIR

Toplantıya katılan genel başkanlar, İmamoğlu'nun CHP Genel Başkanlığı'na adaylığı konusunda izlenimlerini, "Ne evet dedi ne hayır dedi" diye paylaşmışlardı.

İmamoğlu tereddütle konuşunca Murat Karayalçın, genel başkanlık konusunda bir hamle yapmıştı.

CESUR BAŞKAN TEMASI

Ekrem İmamoğlu, yeniden kolları sıvadı ve yurt gezilerine başladı. Dikkat ettiniz mi? "cesur başkan" diye karşılanıyor. İmamoğlu yeterince cesur değil diye eleştirildiği için, "cesur başkan" teması üzerinden yürümeyi tercih etmişler.

İMAMOĞLU'NUN ALEVİ ÇIKARMASI

Elazığ ve Tunceli'den sonra Çanakkale'yi ziyaret edeceği söyleniyor. Aleviler Kılıçdaroğlu'nun etrafında kenetlenip delege seçimlerine ağırlıklarını koyunca Ekrem İmamoğlu soluğu Tunceli'de aldı. Ondan önce de Gaziosmanpaşa'daki cemevini ziyaret edip aşure dağıtmıştı.

PİRO KEMAL

CHP’de Aleviler oldukça örgütlü. Delege seçimlerinde de bunu gördük. İmamoğlu’nun Alevilerle bir araya gelmesi güzel bir davranış. Etnik ve mezhep siyasetini doğru bulmuyorum. Hatta Türkiye açısından tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de Kılıçdaroğlu’nun Alevi kimliğini öne çıkarmasına bu nedenle karşı çıkmıştım. Ama CHP denilince Alevilerin gücü yadsınamaz bir gerçek.

Ayrıca Kılıçdaroğlu varken Aleviler İmamoğlu’nu desteklemezler. Aslı varken taklidine oy vermezler. “Piro Kemal” ya da “Kemal dede” onlar için vazgeçilmezdir.

ÜÇ ESKİ GENEL BAŞKANIN BULUŞMASI

TEKRAR eski CHP genel başkanlarının İmamoğlu ile buluşması Büyükçekmece Belediyesi’nin düzenlediği 24. Uluslararası Festival kapsamında olmuştu. Ekrem İmamoğlu da üç genel başkana Beylikdüzü’ndeki sanat evini gezdirip yemeğe davet etmişti. Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün’ün düzenlediği festivale katılmak üzere İstanbul’a gelen genel başkanların İmamoğlu ile buluşmasını CNN Türk’te bir parça İmamoğlu ile buluşma amacıyla yapılmış bir organizasyon olarak yorumlamıştım.

Hasan Akgün aradı.

Daha önce de üç genel başkanı festivale davet ettiğini, Altan Öymen’in zaman zaman ama Hikmet Çetin ve Murat Karayalçın’ın onur konuğu olarak düzenli olarak katıldığını söyledi. Ekrem İmamoğlu ile buluşturmak gibi bir amaçla hareket etmediğini anlattı. Ama İmamoğlu ile üç genel başkanın bir araya gelip yemek yediklerini belirtti.

KILIÇDAROĞLU’NU DAVET ETMİŞ

Hasan Akgün ayrıca CHP Genel Merkezi’ni ziyaret ederek Kemal Kılıçdaroğlu’nu da davet ettiğini söyledi.

Hasan Akgün CHP’deki makul isimlerden biri olduğu için son gelişmeleri nasıl değerlendirdiğini sordum.

Kılıçdaroğlu’nu ziyareti sırasında son gelişmeleri de değerlendirme fırsatı bulduklarını söyledi. Kılıçdaroğlu ile aralarında geçen diyalogu aktardı.

CHP’DEKİ TARTIŞMA YEREL SEÇİMLERE YANSIR

Hasan Akgün, Kılıçdaroğlu’na: Partide tartışma yaşanıyor. Parti içi sorunların bir an önce giderilip hepimizin yerel seçimlere odaklanması gerektiğini aktardım.

Kılıçdaroğlu: Doğru söylüyorsun. Çözmemiz lazım.

Hasan Akgün: Sayın Genel Başkanım, Genel Başkanımız olarak sizlerin bir araya gelerek bu sorunu çözeniz gerekiyor. Partideki bu sorunlar yerel seçimlere olumsuz yansiyabilir.

İSTANBUL’U ALAN TÜRKİYE’Yİ ALIR

Hasan Akgün, İmamoğlu’na da çok yakın bir isim. İmamoğlu ile de bu konuyu konuşmuş. Ekrem Başkan’ın İstanbul’a daha çok odaklanması gerektiğini belirterek, “İstanbul’u alan Türkiye’yi alır” demiş.

GÖZLER MEMURLARLA İLGİLİ TOPLU SÖZLEŞMEDE

MEMURLARIN 2014-2015 yıllarını kapsayacak toplu sözleşme görüşmelerinde önümüzdeki hafta önemli olacak. Çünkü devlet ilk teklifini açıklayacak. Yetkili sendika olarak Memur-Sen teklifini ilettiler. Mermur-Sen Genel Başkanı Ali Yalçın fiyat artışları karşısında 6 aylık dilimler halinde yapılacak artışların yeterli olmayacağını söyledi. Artışların 3 ayda bir yapılmasını teklif etti. Memur-Sen’in 936 talebinin 897’si hizmet kolları, 129’u ise memurların geneline yönelik talepler. Bunların üzerinde çalışmalar yapılıyor. Çalışma Bakanı Vedat Işıkhani’nin olumlu yaklaşımı nedeniyle uyumlu bir çalışmanın yürütüldüğü söyleniyor. Ama işin rengi kamunun teklifi ortaya çıkınca belli olacak. 14 Ağustos’ta bakanlık bir teklifte bulunacak. Ama bu nihai teklif değil. Müzakerelerin şekline göre 17 Ağustos’ta kamunun teklifini revize etmesi bekleniyor. İki taraf anlaşmaya varırsa kamuoyuna deklare edilecek. Ama anlaşma sağlanamazsa 22 Ağustos’tan itibaren ‘hakem’e başvuru süreci işlemeye başlayacak. 25 Ağustos’a kadar ‘hakem’e gidilecek. 31 Ağustos’ta ise ‘hakem’den çıkacak karar Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girecek.

İKİ ÖNEMLİ NOKTA

Sendikaların tekliflerinde geçen dönemlere göre farklılıklar var.

1- Memurlara kira yardımı talebi. Kiraların en büyük sorun olduğu günümüzde anlamlı bir teklif. Ama dışından tırnağından artırarak ev sahibi olan memurları dikkate alan bir düzenleme yapıp onların mağdur olmaması sağlanmalı.

2- Ayrıca dini bayramlarda emeklilere verilen ikramiyelerin memurlara da verilmesi.

EMEKLİLER NE OLACAK

Bu yılki ücret artışlarının mağduru emeklilerimiz oldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan da bunun farkında. “Kendini mağdur hisseden tüm kesimlerin gönlünü mutlaka kazanacağız” dedi. Ocak ayına kalmadan emeklilerin durumunun düzeltilmesi için iyi niyetli çağrılar yapılıyor. Ama ben ocak ayında seyyanen zam ve oransal bir artış yapılacağını düşünüyorum. İnşallah yapılacak artış emeklilerimizin yüzünü güldürür. Çünkü gerçekten çok mağdurlar.

Esfender KORKMAZ

Kira savaşları

Pandemi sonrası gayrimenkul fiyatları ve kiralarda spekülâtif artış yaşadık. Bu artışta, seçim öncesi kaynağı ne olursa olsun kara para aklama da etkili oldu.

Deprem sonrası da, yeni binaların ve müstakil evlerin fiyatları bir daha arttı. Söz gelimi Çekmeköy Ömerli'de arsa metrekare fiyatı bin lira iken önce 20.000 liraya çıktı. Bir miktar satış oldu. Ama satışlar durdu. Şimdi 12.000'e indi. Yine de fazla talep olmuyor.

Kiralardaki spekülâtif artışı önlemek için, 2022 Haziran ayında çıkarılan bir yasa ile ve bir yıl süre ile kira artışına yüzde 25 sınır getirildi. 2023'te yüzde 25 sınırı bir yıl uzatıldı. 2022 yılında kiralara yüzde 25 sınır getirilmesine, muhalefet de evet oyu verdi.

Kiraların yüzde 25 ile sınırlı tutulması, mülk sahibinin servetine kanun yoluyla el konulması demektir. Bu yolla mülk sahibinin, enflasyon oranı -yüzde 25 farkı kadar geliri devlet eliyle kiracıya transfer edildi.

Mülk sahibinin fırsat gelirine de el konulmuş oldu. Zira 1 milyonluk ev, 5 milyona çıktıysa ve kira zorla enflasyonun altında tutuluyor ise, konut yatırımı diğer yatırımlara göre, zarar ediyor demektir. Yani "**devlet eliyle piyasada haksız rekabet oluşturuluyor.**" demektir.

Dahası, bu uygulama emekli ikramiyesi veya tasarrufu ile ev almış ve geçimini bu yolla sağlayanları aç bırakmak anlamına gelir.

Bu uygulama aynı zamanda mülkiyet güvencesini ortadan kaldırır. Yarın da aynı hükümet; döviz karşılığı TL veriyorum der ve döviz tasarruflarına el koyabilir.

Gerçekte ise devletin ilk görevi, halkın mülkiyetini korumaktır. Mülkiyet güvencesi zedelenirse, yabancı sermaye gelmez, yerli ve yabancı yatırım yapmaz, dolar-altın yastık altına girer, tasarruflar yurt dışına çıkar.

Kaldı ki, kiralara sınır getirilmesi hukuki açıdan da doğru değil. Anayasanın 22. maddesine göre;

“Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar ancak kamu yararı amacı ile kanunla sınırlanabilir.”

Kara yolu yapılması kamu yararınadır. Ama ev sahibinin cebinden alıp, kiracıya vermekte kamu yararı değil, kişilerin yararı ve zararı vardır.

Tek bir komünist partinin hâkim olduğu Çin’de bile mülkiyet güvencesi vardır. Bu nedenle Çin, en fazla yabancı yatırım sermayesi çekiyor.

Dahası bugünkü devlet, el parası ile popülizm ve kabadayılık yapıyor.

*Kırılgan ve spekülâtif piyasayı, günübürlük kararlarla hükümetler yarattı.

*Ekonomik istikrarı hükümet bozdu, enflasyonu göz göre göre yanlış faiz politikası yarattı.

*Hükümet yanlış yaptıysa, bunun cezasını zaten halkla birlikte ev sahibi de çekiyor. İktidarı ve muhalefeti neden ev sahibine ilave ceza kesiyor?

*Muhalefet, önce devlette lüks tüketimi, popülizmi kaldır demek yerine, bu haksızlığa neden evet dedi?

*Böyle bir uygulama halk arasında el neyiyle gerdeğe girmek olarak tarif edilir.

*Eğer Hükümet gerçekte sosyal devlet politikası uygulamak istiyorsa, sosyal konut projesi ve kira desteği ile bunu yapabilir.

2003 yılından bugüne hükümetler, konut sektörünü rant alanı olarak kullandı. Aynı zamanda, TOKİ kanalı ile bazı müteahhitlere ve kamuoyunda tartışılan bazılarının gelir ve servet transferi yaptı.

TOKİ ve İstanbul Belediyesi’nde KİPTAŞ yandaşlara konut yaparak, kamu imkânlarını siyasi popülizmde kullandı. KİPTAŞ’ın nerede ve kimlere konut yaptığını herkes biliyor. Söz gelimi, İstanbul Belediyesi AKP’de iken Dudullu TEM üstündeki Yeşil Vadi Konakları, resmen yandaşlara tahsis edildi. Çekmeköy’den gelen yol genişletilmesin diye, daha uygun alan varken de yola yakın cami yapıldı.

Görevi sosyal konut yapmak olan TOKİ’ye imar yapma yetkisi de verildi. Müteahhitler belediyelerden imar izni almak için bir yıl uğraşüyor. TOKİ altyapısına bakmadan, çevre problemine bakmadan, bir gecede proje onaylıyor. Devlet kendi eliyle piyasada haksız rekabet yaratıyor, TOKİ tekeli oluşturuyor.

Gerçekte ise, eğer devlet sosyal konut yapmış ve bunu maliyet fiyatına satmış olsaydı, yoksullara poşet dağıtmak yerine iş dağıtsaydı, düşük gelir gruplarına kira yardımı yapsaydı, ev sahibi ile kiracı savaşları olmazdı.

İbrahim Kahveci

Biz başaramadık ama Brezilyalılar başardı

Hiç sevmediğiniz kişiler olabilir ve onların fikri suçlardan dolayı zindana atılmasını da isteyebilirsiniz. Ama bilin ki her adaletsizlik size fakirlik olarak geriş dönmektedir.

Millet İttifakı'nın "**Ortak Politikalar**" metni tam da bu nedenle ilk olarak **adaletle başlıyordu**. Adalet yoksa para da yok...

***

Seçim öncesi giderek sıklaşan şekilde iktidarın değişmesi ve değişmemesi durumunda ekonomide bizi bekleyen seçenekleri defalarca yazdım.

İktidarın değişmemesi durumunda iki yol olacak diyordum: 1-) Eski Nass politikasının devamı bize bu yılı çıkartır ama 1,5-2 yıl içinde ani sayılabilecek bir şekilde büyük çöküş yaşarız. Bu durumda dar tanımlı işsiz sayısı bile 10 milyonu geçebilirdi.

Ama Erdoğan seçim öncesi meydanlarda söylediği ve vaat ettiği şekilde yola devam etmedi. 2-) Ve yeni bir kadro ile kısmen reel politiğe dönerek bahsettiğim ikinci yola dümeni kırdı (Şimdilik hibrit politika uygulanıyor).

Bu seçenekte ise ani kırılma dediğim çöküş durumu olmaz ama büyük sıkıntı çekeriz diye belirtiyordum.

İlk seçeneğe BÜYÜK YIKIM derken ikinci seçeneğe BÜYÜK SIKINTI diye isim vermiştim.

İkinci seçeneğin maliyeti ne olur diye tahminimi de şu şekilde izah etmiştim: Yaklaşık 1,5-2,0 yıldan az olmamak üzere kemer sıkılır ve ekonomide durağanlık yaşarız. Ve bu süre içerisinde de 3-4 milyon arası bir kesim (özellikle lise ve altı eğitimliler) işini kaybeder ve böylece işsiz sayısı 6 milyon seviyelerini aşabilir...

***

08.08.2023

Ve gelelim iktidar değişimi halinde ne olabileceğine yönelik öngörülerimize (Bunların hepsi arşivde duruyor):

Seçimde iktidar değişimi yaşansaydı ilk olarak güven kaybetmiş bir yönetimden güven oranı çok yüksek bir yönetime geçilecekti.. (Burada ana nokta muhalefetin ekonomi yönetim kadrolarıydı....)

GÜVEN, zaten başarılmak istenen yolun önemli kısmını kendiliğinden karşılıyordu. Geriye sadece doğru politikalar kalıyordu. İşte onu da zaten “Ortak Politikalar” metninde yazmışlardı.

Ekonomiyi iyi bilen her uzman “o yazılanların yarısı uygulansa bile ülke uçar” diyordu... Hem doğru kadro hem de doğru politikalar bizi nereye götürürdü...??

İşte onu da yine seçimden önce defalarca dile getirmiştım: Elbette yönetim değişse bile kemer sıkılacaktı ama bunun maliyeti iki yönden çok daha az olacaktı: Süre açısından 1,5-2 yıl yerine muhtemelen 4-6 ay süre sonra yatırım ve büyüme geri gelirdi; hem de bu geçiş döneminde en fazla 300-600 bin kişi işini kaybeder ama 1 yıl dolmadan yeni istihdam artışları yaşanırdı.

İşte biz bu fırsatı kaçırdık.

Ama asıl kaçan fırsat neydi onu da söyleyeyim: 80’li yıllardan sonra Türkiye’de ilk kez **ekonomik kalkınma** programı da uygulanacaktı. Kaçan en büyük fırsat işte burasıydı.

***

Şimdi ne olacak? Yani gerçekten fırsat kaçtı mı yoksa kaçmadı mı? İşte bunu görmek isteyenler için önümüzde Brezilya örneği duruyor.

Orada da Bolsorano realist olmayan söylemlerle iktidarını korumaya çalıştı. Orada da akla mantığa sığmayan dış düşmanlar vs ile Bolsorano koltukta oturmak istedi... Ama Brezilya seçmeni buna çok küçük farkla müsaade etmedi.

Seçimlerde en büyük düşman olarak ABD’yi gösteren Bolsorano seçimi kaybedince soluğu ABD’de bir tavukçuda aldı...!!! (Ne kadar ironik değil mi...)

Ve geride kalanlar... Lula yeniden iktidar gelir gelmez realist politikalara geçti (Bizdeki ki gibi sözde değil).

Brezilya şu anda Dünya’nın en gözde ülkelerinden biri oldu. Adeta yabancı sermaye akınına uğruyor.

08.08.2023

Sadece LULA sonrası ayda 91 milyar dolar yabancı sermaye çekerek dünyanın sözde değil özde ve gerçekten 10. büyük ekonomisi durumuna geldi. (Bizim Ticaret Bakanlığı sitesinde sıralama veriliyor)

***

Evet, Brezilya başardı ve geleceğe umutla bakıyor... Bizde ise gelecek karamsarlığı en yüksek seviyede seyrederken söylemlerin gerçekliğine bakmadan treni kaçırmış olduk...

Geçmiş olsun... Özellikle gençlere geçmiş olsun...